

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN
JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Ystävyyskuntavierailijoita Laatokan rannalla Käkisalmen kupeessa. Paikalle oli noussut uusi motelli-ravintola, jossa Venäläiset isännät kestitivät suomalaisia kuntien ja Sakkola-Säätiön edustajia. Kuvassa vas. Antti Reunanen, Pauli Ahvenus, Mauri Penttilä, Esko Halme, Marja Lampinen, Matti Naskali, Antti Eskola ja Aila Alanen.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 4 * 2005
K E S Ä K U U

SUVANNON SEUTU nro 4/05:

- * Ystävyyskuntamatka tutustutti Käkisalmen alueeseen s. 4-7
- * Keljan muistomerkillä vihreää valoa venäläisviranomaisilta, s.6
- * Sakkola-juhlan ohjelma, s.8
- * Repo-sukuisilla kokous, s. 10
- * Karoset yhdessä, s.10
- * He kävivät hevosilla Pietarissa, s.12-13
- * Nuori poika ohjaksissa evakkotielle, s. 14
- * Vanhoja valokuvia, s. 15
- * Käsityöperinne esillä Metsäpirtin pitäjäjuhlassa, s. 16
- * Kartut lensivät ja kyykät sinkoilivat, s. 17
- * Metsäpirtissä 1945 elämä oli vaikeaa, s. 18
- * Metsäpirtis, osa 3, -s. 19
- * Metsäpirttijärjestöjen yhteistyö hyvällä mallilla, s. 20
- * Sudet koolla, s. 21
- * Virkin virkkeet, s. 22
- * Vuoksela-sarja jatkuu: Uudenkylän kansakoulu s. 24-25
- * Oleskelulupa - mikä se tämä on, s.26
- * Edesmenneitä, s. 27
- * Vuosia täyttäneitä, s. 28-29
- * Nokkosmuhennosta, s.28
- * Yhteystiedot, s.32

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan ja muitakin teoksia! Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetykskulut.

Sakkola-Museo auki Lempäälässä Kuokkalan museoraitilla.

Museo on auki joka päivä klo 11-17 koko kesäkauden aina 4. syyskuuta asti. Tilauksesta museota esitellään myös muulloin. Kesäkauden teemana on mm. Pannusaaren kylä.

Putkiliike
P. Nuora Ky
37560 KULJU
Puh. 367 6100

SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
TULEE HEINÄKUUN
LOPPUPUOLELLA
Aineistot toimitukseen
ke 13.7. mennessä.

PAUKUN PALSTA

Kannaksen nimistöä

Sotien jälkeen uudet venäläiset isännät halusivat unohtaa Karjalan kannaksen historian ja menneisyyden. Lähes kaikki suomalaiset paikannimet pyyhittiin kartoista ja asiakirjoista ja tilalle laadittiin uudisnimiä.

Vanhat suomalaiset paikkakunnat, kylät, joet ja järvet saivat aivan uusia nimiä. Uudet paikkakuntien nimet muodostettiin usein jatkosodan aikana kaatuneiden neuvostosotilaiden nimistä. Niillä paikkakunnilla, missä ei sotaa käyty, paikannimet muodostettiin luontokohteiden tai maastonmuotojen perusteella.

Itä-Kannaksella, Käkisalmen alueella, en tiedä kuin kahden paikkakunnan säilyttäneen oman perinteisen nimensä. Sakkolan Petäjärven asemalla lukee kyrillisillä aakkosilla selkeästi Petäjäjärvi ja Räisälän Myllypellon nimi on myös säilynyt entisellään. Kaikki muut paikkakunnat ovat saaneet uuden, meille suomalaisille mitäänsanomattoman nimen.

Karjalan kannaksella liikkua on todella hankalaa, kun pitää muistaa paikoille vanhat historialliset suomenkieliset nimet ja lisäksi venäjänkieliset uudisnimet. Suomalaisille puhuttaessa luonnollisesti käytämme suomalaisia paikannimiä, mutta jo venäläisiltä tietä kysyessä pitää muistaa mikä on minkäkin paikkakunnan nykyinen uudisnimi.

Venäjällä on myös niitä henkilöitä, jotka käyttävät Karjalan kannaksen paikoista historiallisia suomenkielisiä nimiä. Tapasin jo vuonna 1995 Pietarin yliopiston apulaisprofessorin, joka poikkeuksetta käytti Karjalan kannaksen paikoista suomenkielisiä nimiä.

Ystävyyskuntamatkalla neuvotelllessamme venäläisten kuntien hallintovirkamiesten kanssa totesin, että he tiesivät jo melko tarkkaan, minkä nimisiä heidän hallintoalueensa olivat

ennen sotia. Tavallisen kansankin keskuuteen innostus vanhoihin perinteisiin paikannimiin näkyy levinneen. Monet paikalliset asukkaat kyselevät innolla, mikä oli hänen asuinkylänsä perinteinen nimi.

Surffaillessani Käkisalmen internet sivuilla <http://www.priozersk.ru/> löysin sieltä nimiluettelon, jossa oli Käkisalmen alueen monien uusien venäläisten paikannimien kohdalle merkitty myös se perinteinen historiallinen nimi, joka oli käytössä ennen sotia ja jota me suomalaiset edelleenkin käytämme sukumme kotiseudusta. Näyttää siis siltä, että kansalta ei enää haluta peittää sitä tosiasiaa, että alue, jolla he elävät, on Suomelta sodassa ja rauhanteossa pakolla otettua aluetta.

Historian vääristely näyttää ainakin tältä osin väistyvän ja alueen asukkaille alkaa vähitellen valjeta oman alueensa historia ja sen perinteinen nimistö. Uskon, että Karjalan kannaksella otetaan vanhat suomalaiset paikannimet käyttöön sekä virallisesti että myöskin venäläisen asujaimiston keskuudessa.

Hannu J. Paukku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152, GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Lähde kansaamme
Kannakselle
11.-14.8.2005
Vietämme päivän
Sakkolassa ja toisen
retkeillen Kannaksella
toivomusten mukaan.

Matkareittiin kuulu ainakin
Terijoen-Vammelsuun alue.
Valokopio passista viikon
29 loppuun mennessä.

Lisätietoja ja
ilmoittautumiset pikaisesti
p.040-5838579
Jouni Koivisto

Tamperelaisten Aune Koppasen ohjaamien
IKONIMAALARIEN NÄYTTELY
Terijoella Ilja Repinin museossa
avoinna yleisölle 6.-30.7.2005 klo 10.30-17,
maanantait ja tiistait suljettu.

Koivu

Alastonna, riisuttuna
oot talven tuulet,
tuiskut kestänyt.
Taivuit, vaan et katkennut.
Kesä antoi sulle uuden juhlapuvun.
Nyt oksillasi linnut
suven suloisuutta ylistää.

Taimi Finni

**SAKKOLA-
JUHLAT**

**ORIVEDELLÄ
SUNNUNTAINA
31.7.2005**

Ystävyyskuntamatka Käkisalmen alueelle tutustutti paikallishallintoon, elinkeinoelämään, kouluun ja kirkkoon

Vieraat yhteiskuvassa Pyhäjärven koululla. Edessä vas. tulkki Maria Kinnunen ja koulun rehtori Nadezda Kuznetsova.

Sakkola-Säätiön sekä Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen ystävyyskuntamatka Käkisalmen piirin alueelle onnistui yli odotusten, kun vieraat saivat tutustua alueen paikallishallintoon, elinkeinoelämään ja kouluoloihin.

Venäläisviranomaisien tapaamisessa tuli myös suullinen lupa taistelujen muistomerkkin pystyttämiseksi Sakkolan Keljaan. Ja ystävyyskuntatoimintaa aiotaan syventää muun muassa maatalouden, nuorison ja paikallishallinnon puitteissa.

Venäjällä eletään jännittäviä aikoja, kun vuoden 2006 alussa on edessä suuri hallinnollinen muutos: paikallishallinnossa siirrytään samantyyppiseen järjestelmään mitä Suomen kunnissa. Osa kuntien rahoituksesta tulee valtionverotuksen kautta, mutta kunnat päättävät jatkossa itse kiinteistö- ja omaisuusverosta ja valmistautuvat

elämään kuntakohtaisen raamibudjetin puitteissa. Aivan kaikki asiat, kuten terveydenhuolto ja koulutus, eivät kuitenkaan vielä kaadu valtiolta kuntien hoidettavaksi.

– Odotuksia on paljon, kun hallinto tulee lähemmäs kansaa sen valitsemien kunnanvaltuutettujen käsiin. Muutos on myös pelottava, kun tällainen systeemi tulee ensimmäisten kertaa meillä käyttöön, myöntää Käkisalmen kaupungin juristi **Irina Dvorovenko**.

– Kelkka ei käänny yhdessä yössä, ja paikallishallintolaki vaatii varmasti vielä hienosäätöä, ennakoi Käkisalmen piirin johtaja **Sergei Jahnjuk**.

– Muutoksella tavoitellaan asukasystävällisempää elämää. Kun kuntalainen jatkossa tulee kunnanjohtajan puheille, ei tämä voi vain kohautella hartioitaan ja todeta: ei rahaa. Kun kunnan omilla päätöksillä määritellään tulot ja menot, niin kunnanjohtaja saa potkut, jos hom-

ma ei hoidu, kuvailee Raudun kunnanjohtaja ja Käkisalmen piirin varajohtajana toimiva **Aleksandr Sokolov**.

Syksyllä on edessä vaalit, joissa uudet kunnanvaltuustot valitaan. Valtuusto puolestaan valitsee kunnanjohtajan. Tasa-arvo on tähän asti toteutunut ainakin Käkisalmen piirin 12 kunnassa.

– Kuusi nais- ja kuusi miesjohtajaa, toteaa Sokolov.

Maa- ja metsätalous voimissaan

Leningradin 222 kuntaa kattavaan alueeseen kuuluva Käkisalmen piiri on edelleen maaseutumainen. Alueen 58 000 asukkaasta kaksi kolmasosaa asuu maaseudulla, ja alueen pinta-alasta 63 prosenttia on metsää ja 11 prosenttia peltoa. Karjalan kannas on myös Venäjän järvirikkinen aluetta, 12 prosenttia pinta-alasta on veden peittämää.

Vaikka turismi valtaa alaa ja Käkisalmen seutukunnan väkimäärä kasvaa kesäisin 6-7-kertaiseksi, on paikallishallinnon pyrkimys tukea maataloutta.

– Varsinkin pietarilaisilla on halua ostaa maata rakentamistarkoituksiin, on tärkeää huolehtia myös maataloustuotannon tulevaisuudesta, Sokolov painottaa.

Karjalan kannaksella on keskitytty eritoten karjanhoitoon – parhaimmillaan lehmillä on saatu 8000 maitokilon vuosituotoksia. Metsätalous on myös merkittävä tekijä: alueella on esimerkiksi rakennustarvike- ja huonekalutuotantoa.

– Pienten yritysten kehittäminen on tärkeää, sillä on merkitystä koko Käkisalmen piirin talouteen. Noin 11 prosenttia väestöstä käy töissä pienissä yrityksissä.

Hulpeita hirsihuiloita

Suomalainen ystävyyskuntadelegaatio sai vierailulla Raudun kunnassa sijaitsevassa Russ-rakennusyrityksessä. Tehdas rakentaa hirsihuiloita ja elementtitaloja, ja sillä on myös saha- ja puunkäsittelylaitos sekä tänä vuonna yhtiöön hankittu betonifirma. Yritys työllistää 150 henkeä.

Russilla on myös yhteistyötä suomalaisten yritysten kanssa ikkunoiden, ovien ja tulisijojen saralla, ja kaikki yhtiön rakentamat talot katetaan Lempäälässä sijaitsevan Katepal Oy:n huopakatteilla.

Yksityisellä firmalla, jonka pääkonttori on Pietarissa, on kuitenkin laajenemissuunnitelmia oman ovi- ja ikkunatuotannon käynnistämiseksi. Hirsihuiloiden tasosta kertoo avaimet käteen -periaatteella tehtyjen pytinkien neliöhinta: alhaisimmillaan 500 euroa neliö, keskihinta 900 euroa neliöltä – ja kalliimpaakin varustusta on tarjolla.

Karjalan kannakselle virtaa kesäisin turisteja Suomesta, mutta myös Pietarin alueen asukkaat viettävät vapaa-aikaansa kauniissa maalaismaisemissa. Vanhoihin suomalaiskyliin on noussut hulpeita hirsihuiloita ja linnamaisia kesäkoteja – osa niistä Russ-yhtiön rakentamia.

Kauppa- ja matkailu on luonnollisesti turismin myötä laajenemassa alueella. Valkjärvellä toimii jo iso laskettelu-

Hannu J. Paukku ja Hannu Turkinen tervehtimässä Käkisalmen piirin johtaja Sergei Jahnjukia (oik).

Aleksandr Sokolov (pöydän päässä) kertoi sikäläisestä paikallishallintouudistuksesta.

keskus, ja Raudussa valmistaudutaan loppuvuodesta uuden talviurheilupaikan avaamiseen.

Suomalaisvieraat majoittuivat Sakkolassa sijaitsevaan melko uuteen ja hyvin varustettuun Green Village -lomakylään, jota myös venäläiset käyttävät lomakohteenaan.

– Käkisalmen alueella on 285 erilaista hotelliä ja turistipaikkaa erilaisine palveluineen, summasi Aleksandr Sokolov.

Eikä sovi unohtaa alueen kulttuuria – kuten kansainvälisiä laulu- ja musiikkifestivaaleja, ja seutukunnan 211 muistomerkkiä, joista muutama on suomalaisten pystyttämä.

Sotamuistoja on kerätty kahvilaan Muolaassa.

Keljan taistelujen muistomerkki paljastetaan vuonna 2007 Sakkola-juhlilla Karjalassa?

Sakkola-Säätiön ystävyyskuntavierailulla esittämät toiveet pysyttää Erillinen Pataljoona 6:n perinneyhdistyksen kanssa talvisodan taistelujen muistomerkki Keljan Runteenmäelle saivat jo suullisen hyväksynnän venäläisviranomaisilta. Muistomerkkin on suunnitellut Lempäälässä asuva **Eero Pilvinieni**, jonka sakkolaissyntyinen isä kaatui talvisodassa hieman ennen poikansa syntymää.

Tavoitteena on paljastaa muistomerkki kesällä 2007, jolloin Sakkola-Säätiö viettää 60-vuotisjuhliaan. Juhlat pidetään kotikonnuilla Sakkolassa, mihin myös saimme tällä ystävyyskuntavierailulla vahvistuksen, toteaa säätiön hallituksen puheenjohtaja **Hannu Turkkinen**.

Hyvien ystävyys-suhteiden hoito Venäjällä on erittäin tärkeää asioiden eteenpäinviemiseksi, muistuttaa Sakkola-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja **Hannu J. Paukku** tyytyväisenä toukokuiseen vierailun neuvotteluihin.

Käkisalmen piirin johto suhtautuikin varsin myönteisesti ystävyystoimintaan, jota sillä on vireillä Suomen ja Ruotsin kanssa.

Käkisalmen alueen johtoryhmä kävi kaksi vuotta sitten tutustumassa Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumen paikallishallintoon, ja toukokuuisessa tapaamisessa esitetty kutsu saapua uudelleen Suomeen otettiin mielihyvin vastaan.

Tulevaisuudessa yhteistyötä pyritään tiivistämään eritoten maatalouden, nuorison ja paikallishallinnon puitteissa.

Paljon nähtävää

Ystävyyskuntavierailun ohjelmaan kuului muun muassa Summan, Siiranmäen ja Tali-Ihantalan taistelupaikkojen sekä Sakkolan kirkkomaan muistomerkkeillä käynti. Lisäksi tutustuttiin Raudun uuteen ortodoksikirkkoon, jossa vieraat vastaanotettiin muhkeiden kirkonkellojen soitolla – käsipelillä tietenkin.

Pyhjärven kunnan uutta koulua kun-

Keljan patsaasta on valmiina pienoismalli, jota Runteenmäen maisemissa tutkivat Esko Halme (oik.), Hannu Turkkinen, Antti Reunanen ja Mauri Penttilä.

Kouluvierailulla. Pyhjärven kunnanjohtaja Aleksander Baban (oik.) ja rehtori Nadezda Kuznetsova esittelivät uutta koulurakennusta.

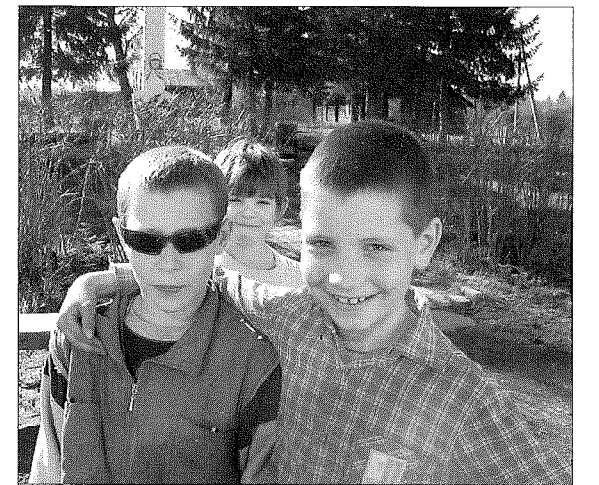
nannohtaja **Nikolai Baban** ja koulun rehtori **Nadezda Kuznetsova** esittelivät yllpeydellä. 266 oppilaan koulussa on 14 tietokonetta ja kaksi kielistudiota – vieraina kielinä opiskellaan saksaa, englantia ja ranskaa. Kouluruokaa on tarjolla pientä korvausta vastaan, ja

kauempaa tuleville oppilaille koulukyyti. Koululla on myös kasvimaata, jota opettajat ja oppilaat yhteisvoimin hoitavat.

Lisäksi käytiin viemässä tuloja Sakkolan lastenkodille. Lastenkodin tukijoina on muitakin suomalaisia, ku-

Raudun ortodoksikirkko oli upea sisältä ja päältä. Kirkonkelloja soitetaan miesvoimalla, kuvassa pienemmän kellotornin kellot.

Sakkolan kirkonkylän lastenkodin lapset kirmasivat suomalaisvieraiden tuliaisista vastaanottamaan.

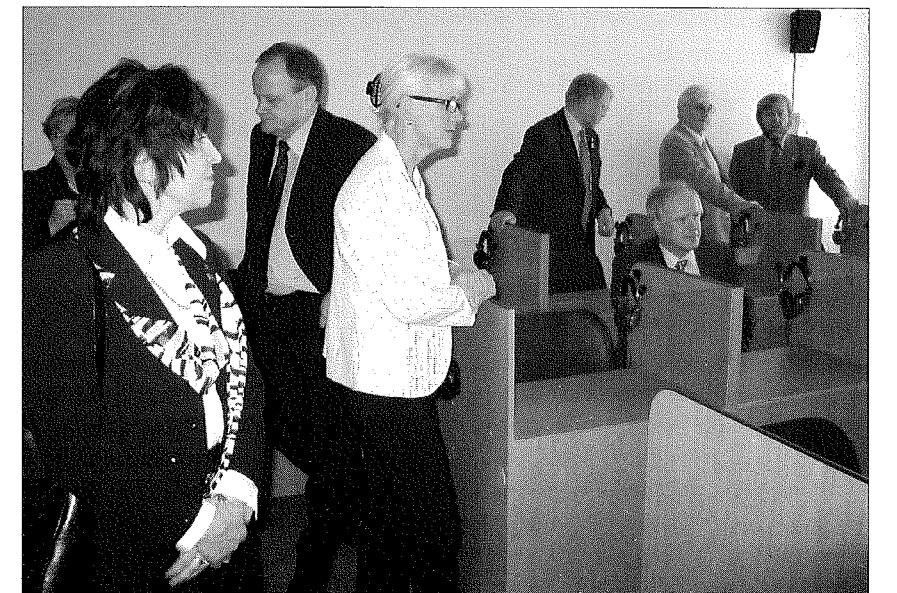

ten Helsingin liikennelaitoksen väkeä. Kodissa on tilaa 45 lapselle Käkisalmen piirin alueelta.

Kun kuntien edustajat ojensivat tervehdyksinään Käkisalmen aluejohtaja Sergei Jahnjukille viirit, tämä toivoi, että jatkossa myös venäläiskunnat saavat omat viirit ja kuntatunnukset käyttöön.

Lempäälästä vierailulle osallistuivat Olli Viitasaari, Päivi Söderström ja Hilka Frigård, Punkalaitumelta Antti Eskola, Pauli Ahvenus ja Antti Reunanen sekä Vesilahdesta Erkki Paloniemi, Esko Halme, Mauri Penttilä ja Marja Lampinen.

Marjo Ristilä-Toikka

Kielistudio oli pyhjärveläiskoulun ylpeys. Laitteita tutkivat Päivi Söderström, Olli Viitasaari, Hilka Frigård, Erkki Paloniemi, Antti Reunanen, Antti Eskola ja Pauli Ahvenus.

SAKKOLA-JUHLA

Orivedellä 31.7.2005

JUMALANPALVELUS

Oriveden kirkossa klo 10.00

Saarna: rovasti Ilmari Mustonen

Liturgia: vs.kirkkoherra Mika Tapiolinna

Uruissa: kanttori Miia Mätäsaho

Oriveden Sotaveteraanilaulajat

Kolehti kannetaan

Oriveden Sotaveteraanien

hengellisen työn tukemiseen

Jumalanpalvelukseen jälkeen
kunniakäynti Sankarihaudalla ja
Karjalaan jääneiden vainajien
muistomerkillä

Puhe: kunnallisneuvos

Teuvo Viskari

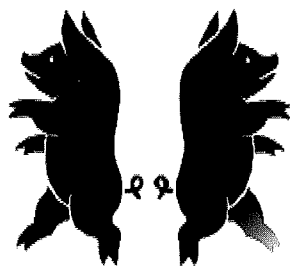
Seppleenlasku

Virsi 584

RUOKAILU

Oriveden Opistolla

Klo 11.30 – 13.00

PÄIVÄJUHLA

Oriveden Opiston juhlasalissa

Klo 13.30

ALKUSOITTO

Janne Salkolahti

YHTEISLAULU

Karjalaisten laulu

TERVEHDYSSANAT

Oriveden Karjalaseura ry:n
pj. Veikko Kokko

MUSIIKKIA

huilisti Iina Mattila

JUHLAPUHE

pastori Aija Niemelä

TANSSIESITYS

Balettikoulun esitys, osa I
johtaa Piia Hakovirta

MUSIIKKIA

Felix Heinonen/
Janne Salkolahti

TANSSIESITYS

Balettikoulun esitys, osa II

LAUSUNTAA

Heli Lahti

TERVEHDYKSET

Oriveden kaupunki
Oriveden seurakunta
Sakkola-Säätiö

MUSIIKKIA

OKF
johtaa Sakari Seppälä

PÄÄTÖSSANAT

kunnallisneuvos
Teuvo Viskari

YHTEISLAULU

Kesäpäivä Kangasalla

TERVETULOA ORIVEDELLE!

Karjalaiset kesäjuhlat on juuri vietetty Lahdessa ja Sakkola-juhla on edessä 31.7. Orivedellä. Orivesi oli välirauhan ja jatkosodan aikana monen sakkolalaisen evakko-paikkana. Kotiseutujuhlat ovat poi-

kineet ajan saatossa myös pienempiä tapaamisia. Yllä olevassa valokuvassa on joukko vilakkalalaisia Oriveden kesästä 1965 Martta ja Martti Matilaisen kodin edustalla.

Takarivi vasemmalta Anselmi Aho-

la, Vilho Kuuppo, Martti Matilainen, Teuvo Kuuppo, Tenho Kuuppo, Tapio Kuuppo, Martta Matilainen. Keskirivi vasemmalta Hellevi Kuuppo, Tyyne Kuuppo, Elina Kuuppo, Kirsti Ahola ja Merja Ahola, nyk. Asikainen. Eturivi vasemmalta Sirkka Kuuppo, Anna-Liisa Kivioja, Helena Kuuppo, Jorma Ahola (?), Helvi Kuuppo, edessään lapset Pekka ja Pirjo, sylissä Pirkko, Helinä Nurmi ja Marjatta Holmberg sekä hauveli Bella, joka valvoi tarkkaan, ettei kukaan karkaa kuvasta.

Niin on mennyt aika toisiamme tavatessa. "Oomme itkeneet, oomme nauraneen, oomme Karjalaa muistelleet..."

Tapio Kuuppo

Kuva vasemmalta on edellisiltä Sakkola-juhlilta Orivedeltä, jolloin juhlien vetonaulana olivat museosta lainaksi saadut Sakkolan kirkonkellot. Kuva Paula Kuupon albumista Valkeakoskelta.

Repo-sukuisten kesäkokous - tule mukaan!

Muutaman viime vuoden aikana meitä on kokoontunut ryhmä eri puolilta Suomea olevia Repo-sukuista pohtimaan ja etsimään, löytyisikö Suomenmaasta yhteistä Repojen "alkukotia", koti-paikkaa. Repoja asuu tai on asustellut ainakin Iisalmessa, Suistamolla, Parikkalassa, Kannaksella, Liperissä, muuallakin. Vielä ei ole löytynyt yhteisiä juuria.

Olemme suunnitelleet yhteistä kesäkokousta Repo-sukuisille, joihin kuuluvat sukunimet: Repo, Reponen, Repolainen sekä Repola. Joukkoon mahtuvat myös muun nimiset isän tai äidin puolelta Repo-sukuista olevat henkilöt.

Yhteinen kokoontuminen on Partaharjulla, Pielksämäellä sunnuntaina 14.8. Kokoontuminen alkaa yhteisellä jumalanpalveluksella klo 10 katotomassa Ristikiven metsäkirkossa. Ruokailu on puolen päivän aikaan ja

varsinainen juhla klo 14 Partahovissa, Partaharjun päärakennuksessa.

Järjestelytoimikunta haluaa etukäteen tietoa, paljonko yhteiseen kokoontumiseen on tulossa väkeä. Ilmoittautumiset otetaan vastaan paikkakunnittain. Tilaisuuden osanottomaksu on 10 (erilaiset järjestelykulut), alle 15-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi. Ruokailu noutopöydästä maksaa 10 50 c/henkilö. Partaharjun keittiö haluaa myös tiedon siitä, montako ruokailijaa on tulossa.

Suvannon Seutulaiset ilmoittautuvat Leena Revolle, puh 040-7433254 heinäkuun loppuun (31.7) mennessä.

Vastaa myös mahdollisiin kysymyksiin. Partaharjulla on monenlaista ja eri hintaista majoitustilaa. Majoitusvaraukset tehdään suoraan Partaharjun toimistoon Eija Sorjoselle puh. 015-7820220, 040-5542801 tai sähköpostilla eija.sorjonen@paha.inet.fi heinäkuun loppuun (31.7) mennessä.

Toinen keskustelun aihe on ollut mahdollisen Repo-sukuisten sukuseuran perustaminen. Asiaa on valmisteltu ja sitä pohditaan yhteisesti päivätalouksessa klo 14.

Olisi mukavaa, jos yhteisessä tilaisuudessa vilahtelisi myös Suvannon Seutulaisten revonhantia!

Pielksämäelle on helppo tulla myös junalla. Onhan se huomattava rautatieysteyspaikka. Asemalta on Partaharjulle 7 km:n matka. Mahdollisista kyydeistä vastaa Mauri Repo puh 040-5271984. Häneltä saa "kyytiapua".

Olemme myös keskustelleet mahdollisesta yhteisestä Suomea kattavasta Repo-sukuisten sukukirjan tekemisestä. Sitäkin varten kuulutin keväällä mahdollisia Repojen sukututkimuksia. Yhtään ei löytynyt?

Leena Repo

Juho ja Helena Karosen suvun 8. sukukokous Hattulassa

Sukukokous pidettiin Hattulan Peitäyksessä 28. – 29. toukokuuta 2005. Jo vuodesta 1983 alkaen Karosen suvun kokoontuminen on muodostunut perinteeksi kolmen vuoden välein tapahtuvaksi tapahtumaksi. Osanottajia oli lähes sama määrä kuin edelliselläkin kerralla. Ilahduttavinta oli

todeta nyt nuorten kasvava kiinnostus suvun historiaan. Toimikuntaankin valittiin lähes puolet nuorten edustajia.

Sukuseuran puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Pekka Riikonen. Hyvinkäältä edellisen puheenjohtajan

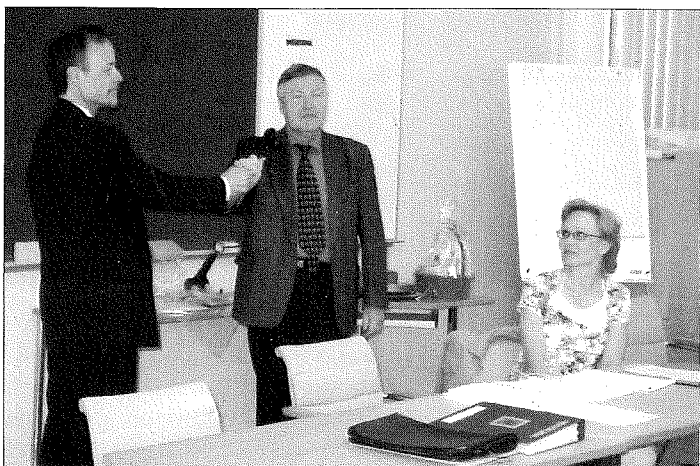
Seppo Vilenin jätettyä tehtävät kahden puheenjohtajakauden jälkeen.

Juhlan esitelmästä vastasi sukututkija Pentti Warvas, joka esitteli sukumme historiaa ansiokkaasti. Yllätystä lisäsi tieto, että juuret sukuumme olivat myös eräällä presidentillämme Martti Ahtisaarella. Karosen sukunimi oli yleinen Vuoksen Kuninkaanristin kylässä.

Sukumme kunniapuheenjohtajina ovat olleet jo edesmenneet Sulo Karonen ja Unto Karonen. Kokous nimesi kokouksessaan kunniapuheenjohtajaksi Kalevi Ijäksen. Perinteen mukaisesti kukitettiin suvun vanhimmat nais- ja miesjäsenet Elsa Ahon ja Kalevi Ijäksen.

Uuden toimikunnan järjestäytyessä pohdittiin mm. kotiseutumatkaa entiselle kotiseudulle Vuoksen Kuninkaanristiin. Edellinen matka tehtiin vuonna 1990 ja todettiin silloin, että Juho ja Helena Karosen kotitalosta ei ollut jäljellä mitään. Ennen välirauhaa siinä valloittaja oli pitänyt kauppaliikettä.

Kalevi Ijäs

Seppo Vilen luovuttaa puheenjohtajan nuijan Pekka Riikoselle Tuula Räikkösen seurassa

Kotiseuturötkeläisiä 4.6.2005 Hovinmäellä Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkillä kunnioittamassa menneiden sukupolvien muistoa.

Kesäinen tervehdys Sakkolasta ja Raudusta

Vesilahden liikenteen kaksi suurta bussia palvelivat Markun ja Timon ohjaamina seitsemäkymmentä Hovinkyläseuran kokoamaa retkeläistä alkukesäisen viikonvaihteen ajan.

Oppaan mielestä matka kotikunnaillle sujui taas kerran yli odotusten. Jopa uusia elämyksiä koettiin.

Niin kuin ennen vanhaan olivat Hovinkylässä viralliset tilukset joko Petäjäjärveä, Ojaniemeä, Arkuntanhuua tai Lapinlahtea, niin oli nytkin matkassa edustajia näistä kylästä varsinaisten hovinkyläläisten lisäksi. Saimme majapaikat Hovinkylän ja Raasulin hyvissä hotelleissa. Jo ensimmäisenä iltana kävivät jotkut kotipihaa tervehtimässä.

Lauantain aamupäivän kiertelivät bussit Petäjäjärveä ja Lapinlahtea, ja Toivo Laidisen järjestämät Lada-maasturit ja pikkubussit pääsivät melko lähelle syrjäisempiäkin koti-paikkoja. Esimerkiksi Kallosten ryhmä kävi Lapinlahden Lepäsenmäellä, mikä on yksi Kannaksen kauneimpia kotipiha näköala-paikkoja. Ojaniemen Lamput ajelivat Suden-hännän kautta kotiin Mönköön, kun tie Nihinnotkossa oli katkaistu. Hovinkylän Losken-kulmalaiset pääsivät pikkubussilla

lähelle kotejaan Ollikaista, Naskalia ja Makkaraa. Jyrästen ja Virolaisten suuret ryhmät kävelivät reippaasti koteihin Kasakkamäeltä, ja reippaimmin käveli Mikko Loposen seurue Lapinlahdelta Loposenmäen kotien kautta Hovinkylään. Kasakkamäkeläiset Unto ja Soini piipahtelivat kotonaan. Petäjäjärveläisetkin pääsivät matkapäivien aikana kylänsä melkein joka kulmalle, paitsi ei Ämmälään.

Lauantain maastolounas oli Hovinmäen "Hannungrillillä", ja perinteinen juhlatuokio lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkillä. Iltapäivän ajan kierteli petäjäjärvoisten bussi kylää, ja toinen täpötäysi bussi Keljassa asti.

Täysi bussi lähti sunnuntaina Siiranmäen kautta Suomeen, ja toinen jäi vielä päiväksi Metsäpirttiin, Laatokalle, Kiviniemeen, ja vieläpä Likolammeillekin.

Ainakin seuraavanlaisia elämyksiä ja havaintoja tuli oppaalle:

Rajan ylitykset sujuivat ennenkokemattoman joutuisasti, eikä jonoja ollut.

Sekä Hovinkylän että Raasulin hotellit todettiin hyvin tyydyttäväksi. Ensimmäinen mainittu on Kasakkamäen korkeimmalla harjanteella, ja näköala seitsemännen kerroksen baarin ikkunasta alas Hovin-

järvelle ja kauas Petäjäjärven kylään on henkeä salpaava. Raasulin uusi hotelli on vanhan rajan pinnassa Suomen puolella Koskijärven eteläpäässä. Kuultiin, että Suden-hännän hotelli remontoituna luksuskuntoon avataan ensi vuonna.

Nähtiin Raasulissa Kannaksen korkein maasto, 205 metriä meren pinnasta oleva ylänkö ja laaja näköala sieltä. Nyt tiedämme pietarilaisten kunnostaman v.1323 rajamerkin "Ristikiven" paikan. Siiranmäen puolustustaistelurakennelmat ja uusi muistomerkki ovat näkemisen arvoiset!

Matkojemme kokeneet seniorit, kuten Karvosen Veikko, ja asiansa tuntevat oppaat, kuten Kuperisen Teuvo, sekä ensikertalaisten ja etenkin nuorten mukanaolo ja mielenkiinto innostavat matkoja järjestämään.

Jäämme odottamaan mielenkiinnolla uusien ja nuorimpien retkeläisten kertomuksia elämyksistään ja tunnelmistaan.

Hovinkyläseuran puolesta kiittää kaikkia retkeläisiä

Soini Hartikainen

He kävivät hevosilla Pietarissa

”Monelta oli hevonenkin varastettu, että vain tyhjä reki oli takaisin tullessa toisen reen perässä. Siellä oli yhteistalleja hevosille, ja saattoi olla tallinpitäjä varkaiden kanssa samassa juonessa.”

Minun äijäni, Vilppo Pitkänen, syntynyt 1860, oli yksi niistä, jotka kävivät joka talvi hevosilla Pietarissa 2-4 kertaa. Rajan ylitys oli silloin aika helppoa, kun sitä verrataan nykyaikaan. Vilppo kertoi paljon venäläisistä ja niistä matkoista. Muistan, kun aina pyysin, että hänellä olisi aikaa kertoilla. Jotain on sitten säilynyt muistissa nyt muille kerrottavaksi.

Raudusta, Metsäpirtistä ja myös Sakkolasta miehet kävivät viemässä tavaraa Pietariin. He veivät sinne kaikkea mahdollista, ja olikin ollut sanonta, että sinne kelpaa kaikki. He kulkivat paljon jättä pitkin ja useamman hevosen kera. Kun matka oli pitkä, niin täytyi aina välillä yöpyä. Siitä seuraava runo tai loru:

”Lempaalas oli hartsuona (majatalo) ja Vartiamäes ol viisi, lossotil (hevosella) kun ajettiin, niin Pietarin tulet jo kiiksi.”

Pietarissa oli ollut paljon varkaita ja rosvoja silloinkin. Monelta oli hevonenkin varastettu, että vain tyhjä reki oli takaisin tullessa toisen reen perässä. Siellä oli yhteistalleja hevosille, ja saattoi olla tallinpitäjä varkaiden kanssa

Vilppo Pitkänen vaimonsa ja nuorimman lapsensa kanssa. Kuva on vuodelta 1916 tai 1917.

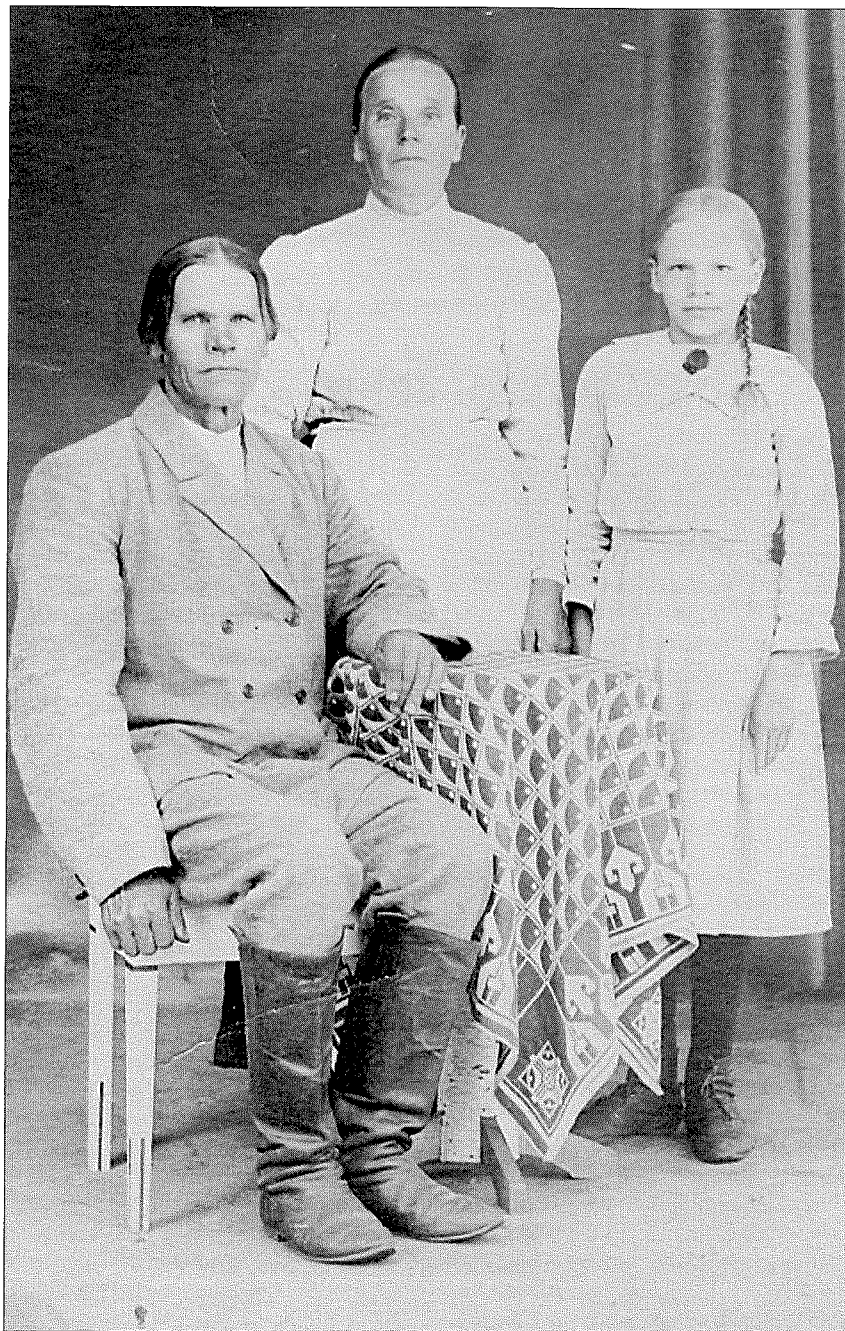
samassa juonessa. Poliisit olivat olleet aika haluttomia varkauksia tutkimaan, ehkä hekin olivat joskus itse mukana? Oli ollut sanontakin:

”Kortavoilt (poliisilta) jos appuu tarviit, varusta jo ruplii valmiiks, tulos aina sama tuo, harasoo ja njetsevo.”

Jollakin Tahvolla oli ollut vieraille vihainen hevonen. Hän oli aina kehumut, että sitä eivät varkaat vie.

Eräässä majatalossa oli ollut niin isorintainen nainen, että se kantoi potsonssia (tarjotinta) rintojensa päällä vain toisella kädellä tukien.

Yhteissaunat olivat porrastettuja. Venäläiset olivat aina varanneet parhaat paikat sieltä ylhäältä. Suomalaiset kun sitten menivät, niin he heittivät niin paljon löylyä, että venäläiset lähtivät tushnia manaten. Suomalaiset olivat

usein tehneet joitakin kepposia venäläisille.

Suomalaiset olivat tullessaan aina tuoneet joitakin tuomisia, pullaa, leivoksia ja pirtua, jota Suomen tulli valvoi. Äijä kertoi, että oli aina iso vanari (lyhty) mukana sen takia, että voi säiliöllisen tuoda pirtua. Kerrankin olivat nähneet, että suomalaiset tullimiehet olivat jäällä. Nopeasti pantiin naru pirtupullon suuhun ja kun oltiin lähellä, niin viressä istunut laski pullon reen jalaksen uomaan pitäen narusta kiinni. Tullimiehen kysymykseen oltiin vastattu, että ei meillä ole mitään, mutta perässä tulee. Tullimies oli alkanut tähyillä seuraavia tulijoita, ja nämä nostivat pullon rekeen lähtien onnellisena eteenpäin. Ei valehdellut, perässä tuli. Seuraavat varmaan tutkittiin tarkkaan.

Muistan tuon pirtupullon. Se oli suorakaiteen muotoinen, josta oli kulmat pois ja suussa oli sellainen muhvi, jossa narukin hyvin pysyi. Osattiin sitä ennenkin.

Kun sitten tuli laskiainen, niin se oli ollut kiireistä ja myös rahaista aikaa hevosmiehille. Venäläinen laskiainen oli ollut kaksi viikkoa myöhemmin Suomen laskiaisesta. Pietariin olivat silloin menneet hevosineen myös sellaiset, jotka eivät siellä muuten käyneet. Näistä laskiaisajoja sanottiin malitsa- tai maalitsa-ajoksi. Venäläiset rikkaat huvittelivat näin, että ajeluttivat itseään pitkin Nevan jäitä, tai jos jää ei kestänyt, niin sitten pitkin katuja edestakaisin.

Venäläiset valitsivat aina, minkä hevosen ja kuskin ottivat. Eduksi oli ollut, että oli hyvä hevonen ja soahkareki, hyvät peitot, ja jos kuski osasi hiukan venäjää. Oli se ollut kulkusten kilinää nuo kaksi viikkoa.

Suomalaiset olivat olleet oikein haluttuja ja hyvässä maineessa, lisäksi halvempia kuin venäläiset ajurit. Jos osasi olla avulias ja mieliksi kyydittäville, niin sai runsaasti natsaijuu (juomarahaa).

Meillä oli vielä ennen talvisotaa tuo reki, jolla äijä oli käynyt maalitsanajossa. Samoin oli vaskinen kulkunen, joka ruuvattiin vempaleeseen (luokkiin) kiinni.

Olivat nuo miehet olleet kovia yrittäjiä.

Viljo Pitkänen

Lauantai-ilta

Kissankäpälat, tervakukat, päiväkakkarat, sinikellot, muistatko, uneksitko? – Kesäilta, sateen jälkeen tuoksuva metsä, valkeat koivujen rungot peilailevat tyynen metsäjärven pintaan. Käen kukunta, satakielen laulu, saunavihta pihan penkillä odottaa kylpijää. Kiukaan kivet henkii kuumuutta, vesisaavin läikähtelevässä pinnassa peilailen kasvojani, löylystä, hiestä helmeilevää, hehkuvaa. Pellavaiseen liinaan kiedon vartalonni kaaret, oven saranat narahtaa, pujahdan rantapolulle. Kevyin askelin riennän rantaan, heittäydyn Ahdin ahnaaseen syliin viilentääkseni vihdan intohimot järven syleilevissä aalloissa. Uneksin poimia polulta sinikellon, päivänkakkaran korvani koristukseksi, poveeni peitän suviyön haaveet.

Juhannusterveisin
Martta Karvonen Olesen
Sakkola/Tanska

Seuraava Suvannon Seutu ilmestyy heinäkuun loppupuolella. Lehteen tarkoitettu aineisto oltava toimituksessa viimeistään **keskiviikkona 13.7.** mennessä. Myöhemmin tulevat aineistot eivät ehdi heinäkuun lehteen. Sitä seuraavan numero tulee syyskuussa, aineistot **perjantaihin 26.8.** mennessä.

Metsäpirtti-aineistot lähetetään metsäpirttiläisten yhdyshenkilö Ilmi Pesoselle ja Vuoksela-aineistot vuokselaisten yhdyshenkilö Taisto Virkille, jotka välittävät aineiston edelleen toimitukseen. Yhteystiedot takasivulla.

Hyvää kesää kaikille suvannonseutulaisille!

Nuori poika ohjaksissa evakkotielle

Ennen sodan syttymistä Haparaisten kylässä oli vilskettä. Linnoitustyömiehiä ja sitten sotilaita. Tyhjiissä tulitikkulaatikoissa luki Konnevesi. Majoituspaikkana oli iso kansakoulu ja nuorisoseurantalo. Majoitettavia riitti yksityisiinkin taloihin. Meillä oli upseereita ja pihalla kenttäkeittiö.

Aivan kuin olisi odotettu jotakin. Neljätoistavuotias poika, nuorukainen, tunsin sen selvästi.

Serkkuni Ines oli ollut evakossa meillä jo yli kuukauden. Hänen kotinsa sijaitsi Metsäpirtin Saaroisissa, Taipaleenjoen takana. Joessa liikennöi lossi. Sinä syksynä 1939 lumi tuli aikaisin. Hevonen tukkirekien eessä, esikoisvauva sylissä Ines meille ilmestyi. Hyvä niin, sillä aviomies Yrjö Ahtiainen oli kutsuttu armeijaan.

Sakkolan pitäjän Haparaisten kylän osuuskaupan varasto oli jaettu Haparaisten, Keljan ja Purpuan kylien asukkaille. Meillekin tuli iso suolatynnyri, joka oli puolillansa heinäsuolaa.

Ukot istuivat iltaa meillä useasti, joivat sajuu ja turisivat asioita. ”Kommunisti tarkoittaa, kaikki jaetaan tasan”, sanoi eräs isäntä. ”No nii, jot sillee. Muta seuraaval viikol on toisil jo ihan varmast enemmän ko toisil. Ei onnistui Suomes tämmöne meininki”.

”Vennäi maal o piäst kuulemma uus johtaja valtaa. Se on Stalin. Uskokaa tai älkää ni mie tiään jot tää Stalin on entine maantierosvo. Mistpäi Vennäi hia on kotosi, sitä en tiije. Mut mie sano, jot ko se on rosvo, nii se tulluop siel mei kimppuu. Mitä myö mahetaa?”.

”Mahetaa, mahetaa. Myö pannaahanttii.”

”No silviisii, nii myö tehääki”, yhtyivät kaikki.

”Jos se mokoma sielt hyökkää, nii miten kähä meijän mahtaa käyvä, lähtemää täst myö kyll jouvutaa.”

Mie kuuntelin tarkasti, mitä miehet juttelivat ja tein oman johtopäätöksen. Meillä oli nuoria omenapuita viisi kappaletta. Aiemmin asuinrakennuksen palossa olivat tuhoutuneet kaikki vanhat omenapuut. Noita uusia, jo neljä vuotta vanhoja omenapuita mie en jätä ryssälle. Hain puukkosahan ja sahasin kaikki omenapuut poikki. Siinä ne puut lepäsivät

”Meillä oli onni, varjelus, kun pääsimme juuri ja juuri alta pois.”

kantojensa juurella, kun menimme takaisin Karjalaan välirauhan aikaan.

Itärajaa alkoi punertaa. Tiedustelukooneet, sekä Suomen että Neuvostoliiton, lentelivät taivaalla.

Nyt on lähdeittävä, sanoi isä. Serkkuni Ineksen hevonen tukkirekien eteen ja hänen tavaransa rekeen. Meiltä hevonen oli luovutettu armeijalle, ja toinen oli vanha, ei saanut syötyäkään, ja armeijan sotilaan lopettivat sen. Kolmas hevonen oli neljävuotias, ollut kolme kertaa valjaissa – ja reen eteen. Kun Juho-setä opetti hevosta, olin ollut aina mukana ja saanut ajaa sillä.

Otetaan taloustavaraa ja ajetaan Räisälää, Tiuru kylään. Sit käyvä hakemas lissää tavaraa, sanoi isä. Näin tehtiin.

Minä ja velipoika Aarre, minua kaksi vuotta nuorempi, me pojat yhdessä mentiin nelivuotiaalla hevosella. Elisa-täti toi ison turkin kummallekin pojalle, ettemme palellu, ja antoi hyvät toivotukset matkalle.

Matkaan vain. Isä-Aleksanteri ajoi Ines-serkun hevosta. Purpuan ja Sakkolan kirkonkylän välillä on niin sanottu Poikamäki. Isän hevonen innostui lujaan juoksuun. Hevosta hillittäessä pitkän tukkireen peräpuoli alkoi liukua tien laitaan ja ojaan. Syvä oja oli lunta täynnä. Sinne peittyivät tavarat kuin Ines-serkkukin vauva sylissänsä. Lumen sisältä me heidät kaivettiin esiin.

Matka jatkui, tulimme Räisälään, isälle tuttuun taloon, jossa yövyimme. Aamulla sitten hakemaan uutta kuormaa. Pääsimme Haitermaan vaiheille. Sotilaita marssi samaan suuntaan kuin mekin, ja evakko-kuormia tuli vastaan. Sitten sotapoliisi pysäytti meidät, mutta selvitimme, että menemme hakemaan muuttokuormaa. Tiukka oli kuitenkin vastaus: Ei sinne enää pääse, ympäri vain ja Suomeen!

Ajoimme takaisin Räisälään yöpymispaikkaamme. Yllätys; sinne oli tullut

meidän kyläläisiä, naapureita puolenkymmentä hevoskuormaa – ja Kekin Ville. Ville oli Kekkilän kartanon tilanhoitaja, ja hänellä oli jo siihen aikaan henkilöauto.

No, mihin myö nyt lähetään, kysyttiin. – Mikkeliin, sanoi Ville. Mie lähen teitä vetämään.

Isäni lähti Ines-serkkua viemään aivan muualle, ilmeisesti sinnepäin, minne metsäpirttiläisiä oli ohjattu. Meitä oli hevoskaravaani. Ville ajoi autolla edessä, ja me seurattiin. Jossakin vaiheessa tuli tienhaara. Ville sanoi: Meidän on nyt erottava, miun pitää mennä Punkaharjulle, työ lähettää vuan tuota tietä ja pääsette Mikkeliin. Sieltä tulloo Puumala-lossiki, mut kyl työ ossaatta.

No, osattiinhan me. Maasto alkoi muuttua mahdottoman mäkiseksi. Mäen päältä ei paljon näkynyt, missä on pohja rotkossa – ohjakset vain tiukalle. Kuorma työnsi hevosen täyteen laukkaan, mutta tiellä pysyttiin. Ylämäessä noustiin kuorman päältä pois helpottamaan nousua.

Mikkeliin päästyämme meille sanottiin: Pääsette junaan, mutta siihen menee joku päivä, kun saamme vaunuja. Kolme päivää meni, isäkin ehti jo tulemaan Mikkeliin.

Jokaisena päivänä oli ilmahälytyksiä, sireenit ulvoivat. Tämä oli meille maalaisille uutta ja outoa, ohjattiin pommitusjoukkojen, monikerroksisen rakennuksen alle. Sinne mentiin, mutta ei onneksi tullut pommituksia.

Eräänä päivänä kun pällistelin siellä kadulla, näin seurueen. Vetäjällä oli valkoinen lakki päässä. Kuvista olin nähnyt Mannerheimin ja heti tunnistin. Mannerheim siinä meni seurueineen. Olipahan pojalle nähtävää!

Härkävaunut tulivat sitten. Hevoset, tavarat ja ihmiset lastattiin. Määränpäätä oli Kylmäkosken asema. Matka sujui onnellisesti.

Kun vaunut oli purettu, käsky tuli: ajatte Urjalaan Annulan kylän koululle, siellä on matkanne päämäärä. Pian saimme kuulla, että Mikkeliä on pommitettu raskaasti. Totesimme vain, että meillä oli onni, varjelus, kun pääsimme juuri ja juuri alta pois.

Väinö Leppänen

Vanhat kuvat kertovat

Kiviniemen kasarmien sairaalan henkilökuntaa ja potilaita ehkä vuodelta 1928. Kuva Asta Parkkisen albumista.

Haparaisten kylän marttoja kurssilla kesällä 1927, kuvssa nuorisoseurantaloon rappusilla. Kuva Viljo Pitkäsen.

Käsityöperinne on Metsäpirtin pitäjäjuhlan erikoisteema

Käsityöperinne oli Metsäpirtin säkin hyvin vilkasta 1920-30-luvuilla. Pitäjänhistoria kertoo, että talojen lattioille ilmestyi mattoja, ikkunoihin verhoja, pöydille kotikutoisia pöytäliinoja ja sänkyihin päiväpeitteitä, joita kaikkia aikaisemmin oli vain verrattain harvoissa varakkaimmissa taloissa.

Käsityöperinnettä on kerätty hyvin varhain Sakkolan ja Metsäpirtin seuduilta. Vuonna 1895 ilmestyneessä kirjassaan "Suomalaisia koristeita" Theodor Schvindt kirjoittaa, että Larin Paraske oli auttanut häntä myös "koristeiden ja kuosien" muistiin merkitsemisessä. Paraske oli ollut taitava myös "kuvien kirjoittajana" eli kirjonnassa.

Sotien jälkeinen tarvikkepula pakotti turvautumaan vanhoihin käsityötaitoihin, jotta kodit saataisiin kuntoon, ja karjalais-

naiset valmistivat mahdollisimman paljon itse. Näin perinteet jatkuivat uusissa olosuhteissakin. Verratessaan karjalaisia tekstiililajeja ja -työtapoja muun Suomen vastaaviin Pirkko Sallinen-Gimpl totesi, ettei mitään suuria eroja ollut. Tosin Karjalassa käytettiin vanhempia työtapoja, esimerkiksi keskiajalta periytyvää kinnasneulaa. Karjalaiset käyttivät enemmän värejä ja suosivat korukirjontaa, myös seinätekstiileissä. Sitä vastoin ryijy ei ollut niin suosittu kuin satakuntalaisissa kodeissa. Ortodoksinen käsityöperinne erottui, ja esimerkiksi käsipaikka tuli tunnetuksi ja levisi ortodoksien mukana uusille asuinalueille. Sallinen-Gimpl kirjoittaa:

"Kouluissa sekä kursseilla tehtiin sotien jälkeen Karjala-aiheisia kaitaliinoja ym. nämä on jäänyt perinteeksi tänne. He solmivat pirtanauhoja, kravattinauhoja, villatakkeja, puseroita, huiveja ja

raitasukkia. Karjalaiset toivat tullessaan paljon uusia käsityömalleja; merkattiin liinoja, huiveja ja pöytäliinoja ja lehtitelineitä. Pellavasta kudottiin pyyhkeitä, esiliinoja, huiveja ja pöytäliinoja." (Elävä karjalaisuus, 1987).

Mitä sitten karjalaiseen käsityöperinteeseen kuuluu?

Kirjallisuudessa mainitaan muun muassa punapöimintä-tekniikalla tehdyt kaitaliinat, poppanat eli räsytkät (käytettiin aluslakanoina), tilkkutäkit, räsymatot, neulakintaat, kuviolapaset, kirjokintaat, tallukkaat ja erilaiset kirjontatyöt sekä pitsinvirkkaus. Pöytä- ja kaitaliinoja tehtiin myös revinnäistekniikalla.

Tampereen Metsäpirttikerhon perinneryhmään kuuluu kymmenkunta naista ja tasan yksi mies. He ovat pitäjäjuhlille Lempäälään järjestettävän käsityönäyt-

Raija Haapsaari, Airi Touru, Rauno Korpela ja Aira Touru Manttaalitalolla iloisissa juhla valmisteluissa.

telyn takana. Kaikkia elähdyttää ajatus, että karjalainen käsityöperinne säilyisi ja siirtyisi sukupolvelta toiselle. Harvalla on omakohtaisia käsityömuistoja Karjalasta, mutta kylläkin siitä, mitä sodan jälkeen uusilla asuinsijoilla tehtiin.

Airi ja Aira Touru kertovat, että heidän kotonaan viljeltiin vielä 1950-luvulla pellavaa ja omien lampaiden villoista kehrättiin langat. Äiti kutoi mattoja, raanuja, lakanoita ja ryijyjä ja teki pöytäliinoja ja rekipeittoja. Isä teki saaveja ja soutuveineitä. Itse he ovat ihailtavasti vaalineet perinteitä kutomalla kankaita, mattoja ja poppanoita. Kasviväriä, huovutus ja virkkaus ovat hallinnassa. Vaativin ja suuritöisin on ollut Tuuterin kansallispuukujen tekeminen. Sisarukset uskovat, että tekemällä taito ja kiinnostus välittyy ja antaa virikkeitä lähiympäristöllekin.

Korpelan Helka on saanut tuntuman käsityöhön tätiensä Katri Peltosen kautta. Täti on kutonut kangaspuissa pellavaliinoja, puikoilla sukkia ja lapasia, virkannut ja tehnyt revinnäis- ja kirjontatöitä. Helka on itse erikoistunut perinnelapasten tekoon, mutta vaativin käsityö on ollut Metsäpirtin kansannaisen puvun teko. Kerhon puitteissa hän on opetellut etupistokirjontaa, mutta neulakintaan teko vaatii vielä harjoitusta. Hän haluaisi vielä opetella tekemään rekipeitonkin.

Perinneryhmän "primus motorina" on ollut Julia Keski-Mäenpää. Hän muistaa, kuinka hänen mummonsa teki tuohitöitä, kuten naperkoja. Julian äiti oli myös taitava käsityöihminen, hän ompeli muun muassa tulevan miehensä ja oman vihi-kipukunsa. Äiti teki ryijyjä, rekipeittoja, neulakintaita, lapasia ja sukkia, kutoi ja ompeli. Äiti oli myös taitava kirjontatöissä; Julia muistaa sinivalkoisen "juhannuspöytäliinan". Julia on itsekin hyvin taitava käsityöihminen. Kymmenisen vuotta sitten hän kävi kurssiin, jolla opetettiin etupistokirjontaa ja virvittäinompelua sekä neulakintaan tekoa. Näitä taitoja hän on neuvonut muillekin, ja moni kerholainen on tehnyt itselleen käsipaikkoja ja neulakintaita.

Julia ja perinnerkerhon ainoa miesjäsen, Lauri Olkkonen, neuvovat ja antavat työnäytteen ainakin naperkan, käsipaikan ja Metsäpirttipuvun teosta.

Tervetuloa käsityönäyttelyyn Lempäälään!

Raija Haapsaari

Kartut lensivät ja kyykät sinkoilivat

Markku Saarinen katsoo tarkasti mihin sukuseuran varapuheenjohtaja Harri Laine osuu. Kuva: Raija Herrala

Kaksi vuotta sitten hävittiin 100-vuotiskisassa Sakkolan kyykkääjille. Siis miesten kisassa. Metsäpirtin naisethan voittivat! Sehän hieman jäi kaivelemaan joukkueen kokeneinta kyykkäläisiä, Metsäpirtin Ahtiasten puheenjohtajaa Markku Saaria. Toukokuun lopulla aika oli vihdoinkin kypsä kyykkäkurssin pitämiseen.

Liedon kyykkäkenttä pölysi kevätauringossa, kun parikymmentä sukuseuralaista siihen urakalla karttuja viskoi. Hiltusten sukuseurasta oli tiedustelija paikalla, vahvistuksenaan pari Sutta ja olihan muutama Peltos-Ahtiainenkin joukossa.

Kyykän niksejä esitteli Markun lisäksi Hannu Orava, hänkin Metsäpirtti-juurinen todella taitava kyykkämies.

No miltä se kyykkä sitten tuntui? Ei tullut käsi kipeäksi! Mutta, mutta. Sinne ne kartut lentelivät useimmiten mihin sattui. Ei niillä ole minkäänlaista suuntaa-istoa. Vesa, Helena ja poikansa Jouni Ahtiainen pärjäisivät jo tunnin harjoittelullakin varmasti perhekuntana aika hyvin.

Suuri tuuletuksen paikka oli luonnollisesti joka kerta, kun joku kyykkä sattui eksymään tontilta ulos. Eli mukavaa oli niin katsoa kuin itse kokeilla. Ehkä Lempäälässä jatketaan.-IP

METSÄPIRTIN PITÄJÄJUHLAT Lempäälässä 2.-3.7.2005 Tervetuloa! Katso ohjelma edellisestä lehdestä.

Lauantai-illan juhlaillalliselle pyydämme sitovaa ilmoittautumista viimeistään juhannukseen mennessä.

Airi Touru puh. 03- 3676 634 iltaisin

Sylvi Ukkonen 024-308019

Aulis Ukkonen 09-505 1897

Mauri Ukkonen 09-566 8335

Metsäpirtissä 1945 elämä oli vaikeaa

”Metsäpirtin maaperä oli sodassa myllerretty. Oli juoksuhautoja, korsuja ja maamiinoja, joihin astuessaan useat haavoituivat.”

Metsäpirtissä asuu vielä kymmenkunta henkilöä, jotka muuttivat sinne kohta sodan päättymisen jälkeen. Eräs heistä on Galina Petrovna Troporeva, s. 1937 (kuvassa.). Nyt hän asuu harmaassa kahden perheen tiilitalossa, Koselassa.

Perheeseen kuului äiti ja viisi lasta. Isä oli laivastossa sotilaana ja hän kaatui Viipurin lähellä. Perhe asui aikaisemmin Pähkinälinnassa. Äiti ei kuitenkaan yksinään pystynyt elättämään lapsiaan kaupungissa.

Eräänä päivänä tuli sitten käsky: junaan. Niin heitä vietiin. Raudun asemalla komennettiin pois junasta ja matka jatkui hevoskyydillä Metsäpirttiin. Tähän käskettiin jäämään. Saapumispäivä oli 7.5.1945.

Elämisen alku vaikeaa

Metsäpirtin maaperä oli sodassa myllerretty. Oli juoksuhautoja, korsuja ja maamiinoja, joihin astuessaan useat haavoituivat. Kylässä oli jäljellä suomalaisia taloja, mutta sotilaat olivat tyhjentäneet ne.

Galinan perhe asui toisen perheen kanssa pienessä talossa, jossa oli kaksi huonetta. Heitä oli yhteensä 11 henkeä. Olkipatjoilla nukuttiin lattialla ja ammuslaatikoista rakennettiin välttämättömimmät huonekalut.

Viisjoen yli johti riippusilta, jonka saksalaiset sotavangit olivat rakentaneet. Noin vuoden päästä valmistui uusi puinen silta. Siihen nuoret kerääntyivät tanssimaan, kun muuta paikkaa ei ollut. Kylään oli sijoitettu merivoimien sotilaita.

Edellisen vuoden sato oli jäänyt syksyllä korjaamatta. Sitä syötiin mitä maasta löydettiin. Tarkoitus oli, että kylän sovhoosi tuottaa ruokaa Leningradiin viljelemällä peltoja ja kasvattamalla karjaa. Metsistä kerättiin marjoja ja sieniä. Ihmiset olivat tuoneet mukanaan jonkin verran eläimiä, vuo-hia lemmiä, sikoja ja lampaita. Oman ruoan tuottamiseen saatiin suikale peltota viljeltäväksi.

Vähitellen olot vakiintuivat

Kylän ja myös sovhosin nimi oli aluksi Metsäpirtti. Vuonna 1949 kylän nimi vaihtui Zaporozhskojeksi (= koskien takainen). Samoihin aikoihin sovhoosiin yhdistettiin muissa kylissä toimineet kolhoosit ja nimeksi äänestettiin Graždanski.

Galina kävi seitsemän vuotta kylässä toimivaa koulua. Vuonna 1954 hän jatkoi Leningradissa ammattikoulussa opiskellen rakennusalaan. Metsäpirtissä rakennettiin paljon ja osaavista rakentajista oli pulaa.

Aikanaan aviomies löytyi läheltä, naapuritalosta. Sellainenkin kohtalon yhteys oli, että samalla kyydillä perheet olivat Laatokan äärelle tulleet. Mies oli autonkuljettaja. Myöhemmin hän ajoi traktoria sovhoosin peltotöissä.

Mies on kuollut ja Galina elää yksi-

”Missä on koti, siellä sitä ollaan. Nyt yksin eläminen on ikävää. On ikävä perhettä.”

nään kolmen pienen huoneen ja keittiön kodissaan kissansa kanssa. Kaikkialla on ruukkukasveja, ja kevät kun on, niin ikkunalaudoilla kasvaa purkeissa taimia istuttamista odottamassa. Pihan puutarha on mallikelpoisessa kunnossa.

Galinan poika asuu Pietarissa ja käy viikottain äitiään katsomassa. Hänen lapsensa ovat murrosiässä eikä Metsäpirtti heitä enää kiinnosta. Tytär asuu miehensä kanssa valtakunnan itäisellä rannalla, lähellä Japania. Mies on merivoimien upseeri. Tytär käy lapsineen kerran vuodessa äitiä tapaamassa.

Kysymykseen viihtymisestä Galina toteaa: On tyytyväinen tai ei, täällä piti asua, kun ei ollut muuta kotia. Ei ole tullut mieleen lähteä muualle. Missä on koti, siellä sitä ollaan. Nyt yksin eläminen on ikävää. On ikävä perhettä. Sisaruksista on jäljellä kaksi siskoa. Heistä toinen asuu Pietarissa ja toinen toisessa kylässä.

Ilmi Pesonen

Metsäpirtis´ kaik män paremi ko hyväst

Metkaha täs ois loikoilla, mut ei auta ettiepäi on toas lähettävä. Naurattaks työ miul? Kyl tiä ämmä täst ylleä peäsyö. Tuo Alesetälöisii paikall elävä pere näkkyy pitteä hyväst huolta ”tatsastoa”. Kasvimoat senko suurenuot vuosj vuuvelt, kohta ne on tuol mei pello puolel. Jäteteä tuo läheoja tuoho lirisemmeä ja käyveä kiirehtimmeä sinViisjuol päi. Tuost vähä matka piäst erkanuo tie oikial kiäl, mikä lähtyö kiertämeä Repoharju reunoa. Varp-täti ja Oskari tuva tähtiet löytyit sen varrelt ja sillo ko käytii siel paikapiäl, löysiit kirpitsä palasii ja ottiit niitä muistoks Kanatoa ast.

Nyt tuolt näkkyy jo vähä Hyytiä tuva kattuo. Se tuparaiska näkkyy rätistyy ain kehnompaa kuntuo. Täst nyt vasemal kiäl lasseip Malatsumäk Malatsusillal, siint piästais takasii Paukumiäl.

Luosat voa suurenuotja tuol nuo näkkyy loikuot –mitkä lienyöt-lanka-patsoatkii jo vissii viijettä vuotta.

Mutt nyt” muuttu munast ruoka”. Komija rautaportti ja korkija muur suure pihamua ympäril. Tiä taitoa olla sitä Suve Aukusti paikkaa ko näkkyy oleva nuolta suuri ulkomua puita ja pehkoloi täs tiepuoles. Ei taija olla iha köyhä poja laitoksii?

Tuas on luosa ja koko tie levvyvvelt, mistäs kautta kierreteä? Sit tulluo viel

Elvin kotipaikalla Metsäpirtin mailla.

autokii, paikkakuntalaisii näkkyy olevan. Mitä se nyt tähä seisattoa? No tuttu naineha sielt alkoa viittoilla: ”Hyvä ko tavattii teijät, myö olloa mänös teän Elvi kottii, lähtekeä keral, ni osatoa paremi.” Nii myö ahistaimoa autuo. Ajaja lisäks yks mies ja neljä naista, ahasta on, ainakii takapenkil. Osattii kuitekii peril ja ihmetelleä jot miks ne sorjat suojat on pitänt työteä tuollaseks suureks läjäks? Tuol ylempeäl harjul näkkyy ihmie kirkkoavioleitti läikkä, miepäs lähen katsomoa. Mikä lie kukkane, nii on ko matto moata myöt kuivas hiekas. Ei häntä kukkoa tunne. Sit takasii ja suunnaks Malatsumäk, siel mikä lienyö ruskia pytty, on kuulem

a kuvas näkynt. Tiä mäk pitteä lasseija jalkasii, soaje on syönt tien nii kehnua

kuntuo. Ei teäl mitteä pytty näy, mutt sorjii sinisii korentoloi lentelyöp, ei olla tällasii enne misseä nähty. Siltoakoa ei ennea uo, mut onha ”lossi”. Tuoho en kyl mänis muuta o suurs henkehiäs. Täs alkoa jo vähä heikottoa, nii on aurinko paistan kuumast tähä rintiehe ja ylleä päi kampimine käyp kähäleä.

Ahistajoa tuas autuo ja körötelleä Harjukylleä päi. Nii on paljo näitä uusii ”tatsoi” täs matka varrel jot ei taija olla toivuokoa näihe kotkontuloi takasii suamisest. Jos tiä ois Suome moata ni taitasin miekii tulla tän ”tatsan” tietämeä. Linjapiil uotteluo meitä ja kaik män paremi ko hyväst täl kotj kylä reissul. Ei muuta ko kiitoksii täst päiväst kaikil keralkulkijoi!

Salli Rastas

Peltoset kokoontuvat, tervetuloa!

Tavataan sukkokouksessa lauantaina **6.8.2005 klo 11-16**
Keravan Sompion koululla (= Keravan yhteiskoulu) os. Aleksis Kiven tie 18.

Ohjelmassa klo 11.00 alkaen näyttelyyn tutustuminen
klo 12.00 lounas, jonka jälkeen

kyläesittelyä, musiikkia, sukkokous ja tapaaminen sukkahaarottain.
Osallistumismaksun 13 € /hlö (sisältää lounaan) pyydämme suorittamaan
30.6. mennessä sukkeseuran tilille: Mietoisten Säästöpankki 435512-237320
Tuo näyttelyyn mukana metsäpirttiläisiä dokumentteja tai tavaroita yhteisesti katsottavaksi. Ilmoita etukäteen näyttelystä vastaavalle:
Merja Haaslahti p. 02-823 55990 s-posti: antti.haaslahti@viishanke.fi

Sukhaarojen selvittämiseksi pyydämme ilmoittautumaan Mirja Blomqvistille p. 09-5482464 tai s-posti: mirja.blomqvist@gmail.com

Saaronen Tappari -kyläkokous

Tervetuloa lauantaina
2.7.2005 klo 11.00
Lempäälään Mantaalitalolle!

Keskustellaan yhteisistä asioista ja käsitellään tekeillä olevaan kyläkirjaan liittyviä aiheita.
Sitten vietetään yhdessä pitäjäjuhlal!

Metsäpirttijärjestöjen yhteistyö hyvällä mallilla

Tämän lehden takakannessa on pitkä rivi metsäpirttiläisten järjestöjen yhteystietoja. Lista on saattanut herättää ihmettelyä: miten näin monenlaisia ryhmiä on muodostunut ja miksi?

Syynä ei ole moniäänisyys, vaikka niinkin voisi ajatella, vaan pirttiläisille ominainen sosiaalisuus. On mukavaa tavata lähellä olevia omajärjäläisiä. Kun se tavaksi on tullut, niin järjestyksen ihmisenä on myös järjestäytytty virallisiksi tai epävirallisiksi yhteisöiksi.

Onhan totta, että Neuvostoliiton muuttaminen Venäjäksi antoi melkoisesti uutta puhtia karjalaiseen toimintaan. Herättiin tuumaamaan, että jospa vanhan rajan palauttaminenkin on mahdollista. Itärajan avautuminen kotiseutumatkoiille sytytti matkustusinnon. Aulis Ukkonen viritti muistomerkkihankkeet ja eri suunnista alkoi busseja virrata kohti Laatokkaa.

Tavataan kun siltä tuntuu

Ensimmäisen evakkoallon mukana Metsäpirtin asukkaita vietiin Pohjanmaalle Kauhajoen, Nurmon, Kurikan, Laihian ja Jalasjärven suuntaan. Useat perustivat sinne kotinsa ja löysivät itselleen pohjalaisen puolisonkin. Runsaat kymmenen vuotta on Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhon puitteissa käyty yhdessä Metsäpirtissä ja vietetty juhlahetkiä.

Lopulliseksi evakoksi määrättiin Mynämäki, mistä hajauduttiin myös ympäristökuntiin. Pitäjään sijoittunut Pirti Säätiö yhdisti väkeä ja sen ympärillä toimineet aloittivat ja pitivät yllä pitäjäjuhla-perinnettä. Kun säätiö vuonna 2001 lakkautettiin oli edessä jonkinlainen sukupolven vaihdos.

Vaikka Mynämäen Karjalaisten kantavana voimana ovat kaiken aikaa toimineet Metsäpirtti-sukuiset, niin karjalaseurana se ei ole ryhtynyt pitäjäläisten yhdyslentiksi. Tämäkin seikka lienee vaikuttanut siihen, että Mynämäessä on noin 17 vuotta toiminut Kirvesmäkikerho ry, joka on lähinnä Taipaleen joen pohjoispuolisten

Terentilän ja Taipaleen kyläkerho.

Uudenkaupungin Metsäpirttikerho on koonnut alueen pirttiläisiä omiin rientoihinsa noin 25 vuotta. Vetäjät ovat kiittävästi pitäneet yhteyksiä myös kauemmas asettuneisiin pirttiläisiin.

Viimeksi kuluneiden 10 vuoden aikana Metsäpirtti-kenttään on syttynyt useita uusia tuikkivia pisteitä. Tamperealla toiminta alkoi 1999 ja Turussa kaksi vuotta sitten.

Aika on ollut otollista myös sukuseurojen perustamiselle. Läheisesti Metsäpirtin asukkaisiin liittyviä sukuseuroja on ainakin 13, joista mainittakoon erityisesti 20 vuotta täyttävä Vaskelan Sukuseura, joka on samalla myös kyläseura. Lapanaisten kylä kokosi voimansa ja keväällä valmistui uusi kyläkirja. Terentilä-Taipaleella ja Saaronen-Tappari-kerholla on niinkään kirjahankkeet vireillä.

Yhteisvoimin juhlassa ja arjessa

Vanhin toimiva pirttiläis-järjestö on Metsäpirtti Seura ry, joka aloitti Helsingissä 32 vuotta sitten osana Rautu Seuraa. Lempi Rosenberg kokosi yhteen tuntumiaan pitäjäläisiä. Siitä sana levisi. Ajastaan rekisteröidytään ja ruvettiin

pitäjäseuraksi.

Kun alettiin puuhata muistomerkkejä Metsäpirtin vanhan hautausmaan kulmukseen, niin eri paikkakunnilla toimivat kerhot yhdistivät voimansa epävirallisesti nimellä Metsäpirtti-järjestöt. Näissä puitteissa järjestettiin patsaiden paljastuksia ja niiden yhteydessä pitäjäjuhliakin rajan takana.

Patsastalkoiden ja kunnostamisten jälkeen alettiin kaivata muitakin yhteisiä päämääriä. Tätä silmällä pitäen päätettiin 2003 perustaa Metsäpirtti Seuran alaisuuteen Metsäpirttijärjestöt-toimikunta, johon kaikki metsäpirttiläiset järjestöt voivat nimetä edustajansa. Toimikunta on tähän mennessä kokoontunut kaksi kertaa vuodessa. Siihen kuuluu edustajia seitsemästä eri paikkakunnalla toimivasta kerhosta ja neljästä sukuseurasta.

Yhteistoimin on jo järjestetty Metsäpirtissä yhdet pitäjäjuhlat ja kolmet hautausmaan raivaustalkoot. On perustettu Mynämäen kirjastoon Metsäpirtti-huone, johon kootaan pitäjään liittyvää aineistoa.

Parhaillaan käynnistetään perinteen kartoittamista ja keruuta.

Ilmi Pesonen

Lisää Metsäpirtti sukasta

Metsäpirtti Seuran tarinaillassa Lempi Rosenberg kertoi omia muistojaan Varpu Revosta, Metsäpirtti sukan lahjoittajasta. Tämä lahjoitettu sukkaparihan on hyvässä tallessa Museoviraston varastossa, Orimattilassa.

Varpu oli pieni lyllerö ihminen, Lempi kuvailee. Hänellä oli pieni tila lähellä Laatokan rantaa Arkuntanhua 12:ssa eli Lääväkylässä. Kansan suussa käytetty nimitys johtui kylässä sijainneista Saaroisten hovin navetoista.

Samassa talossa yksin elävän Varpun kanssa asui perheineen Aapram Pullinen, joka tämän kuoltua viljeli tilaa. Puutarhassa oli omenapuita, joiden satoa Varpu jakeli ihmisille. Lempi muistaa hyvin Varpun oman kammarin, joka oli hyvin siisti.

Kammarin seinällä oli kukkuva kello, jonka Varpu oli luvannut perinnöksi kummityölleen, Lempin siskolle Saimille. Niinpä hautajaisten jälkeen Pulliset hyvin juhlallisesti sen Saimille toivatkin. Kello on edelleenkin hyvässä tallessa. Hautajaiset olivat komeat, lapsillekin oli katettu omaan pöytään iso pitorinkeli jonka keskellä oli pikkuleipiä. -IP

Metsäpirtin Sudet koolla Mukkulassa

Susi-Sukuseura ry:n vuosikokous pidettiin Mukkulan kartanohotellissa Lahdessa 23.4.2005. Aloitettiin perinteisesti Karjalaisten laululla, ovathan suvun juuret Karjalan Kannaksella.

Puheenjohtaja Voitto Rosenberg avasi kokouksen. Vietettiin hiljainen hetki poisnukkuneiden seuran jäsenten muistoksi. Erityisesti mainittiin suvun vanhin Hugo Susi. Hän poistui joukostamme Kotkassa 92 vuoden ikäisenä. Uudeksi "arvonimen" haltijaksi osoittautui arvostettu perustajajäsenemme Lempi Rosenberg. Hänelle ojennettiin kukkas.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Gunnar Susi, sihteeriksi Riitta Leinonen. Seuran esimiehenä jatkaa Voitto Rosenberg, erovuoroiset Salli Rastas ja Pekka Susi valittiin uudelleen. Sukuhallituksen muina jäseninä jatkavat Laura Salonen, Liisa Jukarainen, Mauri Satolehto ja Reijo Susi, varalla Esko Susi ja Gunnar Susi. Tilintarkastajiksi Virpi Holappa ja Merja Rauta.

Kuultiin sihteerin/rahastonhoitajan esittämät toimintakertomus ja edellisen vuoden tilinpäätös sekä tilintarkastajan lausunto, mitkä hyväksyttiin. Jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin edelleen 4€/v. ja 40€ ainaisjäsen = 15 v.

Toimintasuunnitelmasta mainittakoon osallistuminen Karjalaliiton kesäjuhlassa juhla-kulkueseen sukuseurojen riveissä, osallistuminen Metsäpirtti pitäjäjuhlaan

Lempäälässä ja seuraava sukukokous 20.-21.5.2006 Mäntymotellissa. Se on havaittu kaikkiin sopivaksi kokoontomispaikaksi mm. keskeisen sijaintinsa vuoksi. Nuorten perheiden saamiseksi mukaan toimintaan, luvattiin tarjota heille hieman edullisempi "kokouspaketti".

Metsäpirttijärjestöt-toimikunnassa seuran edustajana on ollut Salli Rastas ja hänet valtuutettiin jatkamaan.

Varsinaisen kokouksen päätyttyä päästiinkin itse asiaan, eli seurustelemaan. Useimpien kohdalla se lienee kokoontumisen tärkein tehtävä, saa edes kerran vuodessa tavata sukuaan, muistella menneitä ja aprikoida ajankohtaisia asioita.

Vähitellen siirryttiin Kartanohotellin todella viehättävään ruokasaliin yhteiselle päivälliselle. Pikkutyöt Jasmin ja Pinja myivät ahkerasti arpoja, kauppa kävi, olihan voittopöytä taas kukku-roillaan houkuttelevia tavaroita, kiitos seuralaisten anteliaisuuden. Mauri lauloi ja laulatti, Salli tietenkin tahtoi olla äänessä ja lukaisi Suvannon Seudusta pari omaa murrejuttuaan. Saatiin pyörähdellä lattialla Diskomusiikin tahdissa ja aika vierähti nopeasti valomerkkiin asti.

Kaikki yli neljäkymmenen Suden lauma saatiin kerrankin pysymään koossa valokuvaamisen ajan, tuloksen näette ohessa.

Pohjalaisten kevätjuhla Kauhajoella

Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhon toimintaan on perinteisesti kuulunut kevät- ja joulujuhlat. Tänä vuonna kevätjuhla pidettiin 1.5. Kauhajoella, lounasravintola Maculassa. Juhlaväkeä saapui paikalle puolensataa, joten tunnelma oli hyvin tiivis ja lämminhenkinen.

Aloitimme nauttimalla maittavan vappulounaan, jonka jälkeen seurasi monenlaista ohjelmaa. Aluksi kerhomme puheenjohtaja, Esko Lylander toivotti vieraat tervetulleiksi ja esitteli lyhyesti kerhomme toimintaa. Karjalais-seurojen Etelä-Pohjanmaan piirin puheenjohtaja, Sulo Ylikoski toi terveiset Karjalan liiton liittokokouksesta ja kiitti kerhoamme toiminnasta Pohjanmaalla asuvien metsäpirttiläisten keskuudessa. Aino Yli-Kortesniemi ja Anna-Mari Kuja-Kyyny esittivät lausuntaa, Aino myös yksinlaulua. Mauno Kujala oppilaineen esittivät 2- ja 5-rivisillä harmonikoilla menevää musiikkia, joka sai juhlaväen iloiselle mielelle ja jatkikin naputtamaan tahtia. Välillä lauloimme yhdessä keväisiä lauluja ja vaihdoimme kuulumisia. Arpojen myynnillä saimme taas mukavasti rahaa kerhomme toiminnan pyörittämiseen. Juhlamme lopuksi lauloimme yhdessä Karjalaisten laulun ja nautimme lähtökahvit.

Pohjanmaallakin metsäpirttiläisten joukko harvenee vuosi vuodelta. Totesimme silti yhdessä, että oli taas mukavaa kokoontua yhteen tapaamaan tuttuja ja tarinoimaan.

Monen toivomuksena oli, että jatkaisimme perinteitä, joten joulujuhlissa taas tavataan!

Sirpa Loponen

VIRKIN VIRKKEET

Menoa ja meininkiä

Marketissa käydessäni pysähdyn aulassa olevan myyntipöydän ääreen tutkimaan koivukiekkopohjaan painettuja kuva- ja tekstiaihoita. Löysin sieltä minua koskettavan aiheen ja taulukauppa syntyi. Teksti kuului: Levoton sielu – aina menossa, etukenossa. Taulu on nyt harrastushuoneeni seinällä.

Monihan meistä on menossa milloin minnekin. Elämäämme ohjaa koti, työ ja harrastukset. Elämän eri vaiheissa niiden sisältö, merkitys ja painoarvot vaihtelevat. Niillä on suuri merkitys niin henkiseen kuin fyysiseen kuntoomme.

Menossa tässä ollaan ja tapahtumia on takanapäin ja myös tiedossa lähi-kuukausina.

Vuoksela-asioissa kävin Veikko Juvosen kanssa 22. – 23.5. tervehdyskäynnillä Romanskin kunnan edustajien luona.

Matkustimme junalla Viipuriin ja sieltä eteenpäin Toivo Laidisen henkilöautolla. Matkani alkoi aamulla klo 6 Tampereelta ja seitsemän tunnin päästä olimme jo Vuoksella, jossa tärkein kohteemme oli muistomerkkialueiden nykytilan katselmuks.

Tapasimme a seuraavana päivänä Romanskin uuden kunnanjohtajan Sergei Vladimirovitch Pankovin ja apulaiskunnanjohtajan A. A. Buinnin (entinen tuttumme).

Keskusteluissa saimme tietoja mm. Romanskin kunnan toiminnasta ja nykytilasta. Romanski alueena on entistä Vuoksela laajempi alue ja siihen kuuluu myös mm. Kiviniemi. Yhteensä kuntalaisia on n. 6000 (Kuninkaanrissä n. 1000 ja Uudessakylässä n. 100 henkeä).

Osaltamme kerroimme Vuoksela-seurasta, sen tarkoitusperästä ja historiasta

Vuoksela-seuran kunniapuheenjohtaja Veikko Juvonen ja puheenjohtaja Taisto Virkki matkalla Vuokselaan Viipurin Rautatieasemalla.

sekä myös miksi entinen kotiseutumme kiinnostaa vuokselaalaisia tulemaan vuosittain entisille kotipaikoille. Toimme myös julki aikanaan yhteisymmärryksessä aikaansaatuun muistomerkkien sijainnista kirkon alueella. Kerroimme heille huolehtivamme hallintaamme annettujen alueiden siisteydestä ja totesimme myös tyytyväisenä alueiden säästyneen ilkeiltä.

Ajelimme paluumatkalla Valkjärvellä Uosukkalan suuntaan menevää uutta tietä. Ranta-alueelle oli vastassa korkealla aidalla varustettu asunto-alue. Auki olleen portin pielessä oli painonappi ja kun kutsuimme ei vastattu, jatkoimme matkaa Oravaniemen suuntaan. Oravaniemeen vievällä tiellä lähellä rantaa oli taas vastassa puomi ja kieltotaulu. Lossiranta jäi näkemättä, mutta sen sijaan tien läheisyydessä siinsi Vuoksi, tarkemmin Pasurinlahti. Kauniissa aurinkoisessa säässä edessä avautui laaja Vuoksen selkä saarineen Äyräpään suuntaan, oikealla Vuoksen Uudenkylän rantoja ja vasemmalla mm. Pölläkkälä. Hieno ranta-alue vaikkapa illanviettoon ja mikä tärkeintä, sinne pääsee jopa bussilla.

Äyräpään kirkonmäellä oli hiljaista, vaikkakin jokakesäinen parakkikauppias emäntineen oli jo paikalla.

Paluu Viipuriin tapahtui Heinjoen tietä, mikä myös on bussilla ajettavissa.

Turvallisin mielin ja tapahtumarikkai-

den kokemusten saattelemina Sibeliusjunalla palasimme kotimaahan.

Karjalaiset kesäjuhlat Lahdessa ovat tämän lehden ilmestyessä jo kokemuksina takanapäin.

Vuokselatapahtumassa 2.7. vuosikokouksessa ja MUISTOJEN ILLASSA olisi mukava nähdä taas paljon osanottajia

ja toivotan myös tervetulleeksi naapuripitäjäläiset.

Postitse sain kutsun Virkki-sukuseuran sukukokoukseen 6.8.2005 klo 13 Ikaalisten kylpylään.

Ennakkoi ilmoittautumisia ei ole ja tapahtumasta lisätietoja antavat Hannu Virkki hannu.virkki@virpi.net p. 040 – 7498311 tai Tarja Turkki tarja.turkki@kemira.com p. 050-464 3899. Sukuseuralla on myös avattu nettisivut: www.virkki.info.

Paljon on tarjolla tapahtumia ja tärkeintä itse asiassa on se, että nautitaan yhdessäolosta niin perheen, sukulaisten ja tuttavien kesken. Kesään kuuluu tärkeänä osiona myös rauhoittuminen ja hiljaiselosta nauttiminen läheisten kanssa.

Aurinkoisia kesäpäiviä kaikille ja keskikesän suurta juhlaa juhannusta!

Taisto Virkki

Romanskin kunnankunnanvirasto sijaitsee Kuninkaanrissä Pekka Karosen talossa. Oik. A.A. Buinn, Taisto Virkki, Sergei Pankov ja Veikko Juvonen

Sankarivainajien muistomerkki kirkkorannan Vuoksela-puistossa on säilynyt koskemattomana

Vuoksen kirkkorakennus on yhä pystyssä ja kirkon tornissa oleva risti paikoillaan.

VUOKSELA-SEURA ry

Sääntömääräinen
VUOSIKOKOUS
pidetään 2.7.2005 klo 17
Hämeenlinnassa
kerhoravintola Seiskassa
Selkäsuonkatu 2.

Tervetuloa päättämään
seuran asioista ja tuomaan
ideoita lähitulevaisuuden
toimintamuotoihin.

Hallitus

Kokouksen jälkeen
jatketaan yhdessäoloa
**MUISTOJEN ILTA-
TAPAHTUMALLA**
klo 18.

Tarjolla mm.
- kevyttä ohjelmaa
- arpajaiset
- tuotemyyntiä
**TULE ja OSTA
VUOKSELA-PAITA**
- videokoste kesän
kotiseutumatkalta 9.-12.6.
- vapaata seurustelua ja
yhteislaulua

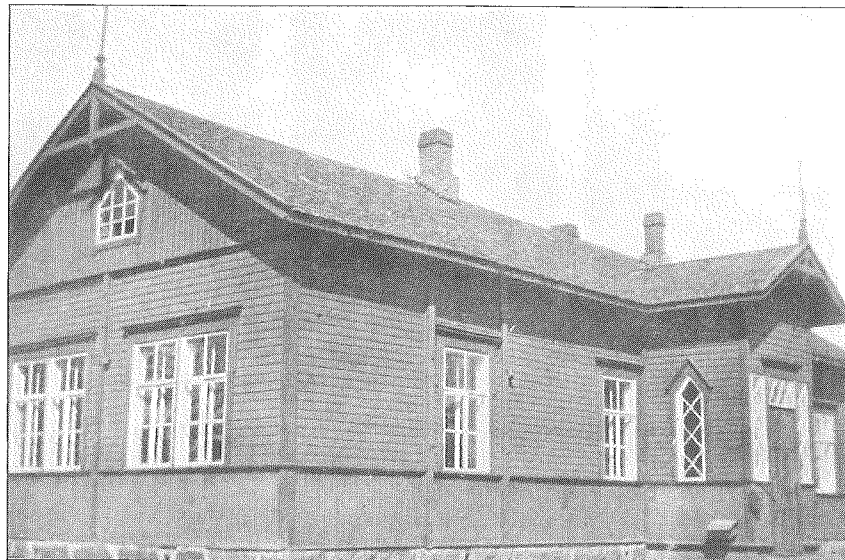
Tilaisuuden alussa on
mahdollisuus ruokailuun.
Illalliskortteja
myynnissä.

Vuoksela-koulusarja jatkuu

Uudenkylän kansakoulu

Vuokselan pitäjän kahdeksasta koulupiiristä muodostivat Uudenkylän talot neljä koulu-piiriä, joista vanhin Uudenkylän piiri, perustettiin v. 1892 Valkjärven kunnan toimesta Vuoksentaan koulupiirin nimellä ollen se Vuokselan toiseksi vanhin koulu. Koulupiirin nimi muutettiin myöhemmin Uudenkylän kansakouluksi, kun koulupiirirajoja myöhemmin muuteltiin.

Uudenkylän – Vuoksentaan-koulu oli rakennettu Mikko Himasen lahjoittamalle Sakarinaho-nimiselle tontille. Koulu oli alun alkaen rakennettu vain yhtä opettajaa vastaavaa oppilasmäärää varten. Oppilasmäärän kasvun perusteella laaditun oppivelvollisuuden täytäntöönpanon mukaan koulun laa-

Uudenkylän kansakoulu.

jennusta suunniteltiin jo v. 1932, mutta hanke toteutettiin vasta vv. 1937 -38. Laajennuksen jälkeen puuttui rakennuksesta alakoulun opettajan asunto.

Koulun oppilasmäärien opettajakunnan esittely

Koulussa oli alkuaan vain yksi naisopettaja. Koulun oppilasmäärä vaihteli 1800-luvun loppuvuosikymmeninä 43:sta 52:teen. Kun oppilasmäärä v. 1910 kohosi 74:ään, perustettiin kouluun toisen opettajan virka 1911. Oppilasmäärä laski jälleen 1913 52:teen, jolloin toinen virka lakkautettiin. V. 1914 oli koulussa enää 33 oppilasta. Uusi huippu – 87 oppilasta- saavutettiin v. 1921. Vuonna 1919 oli kouluun toistamiseen perustettava toisen opettajan virka. Vuonna

Irtaimistoluetteloon oli kirjattu yksilöidysti ”opetusvälineet”.

Päästötodistukseen kirjattiin koulumenestys ja kaksoiskappaleet oli koottu kirjaksi arkistoon.

”Vuonna 1921 muutettiin johtajaopettajan virka miesopettajan viraksi, kun siihen asti johtajaopettajana oli ollut naisopettaja.”

1921 muutettiin johtajaopettajan virka miesopettajan viraksi, kun siihen asti johtajaopettajana oli ollut naisopettaja. Vuodesta 1926 lähtien tultiin yläkoulusta taas toimeen vain yhdellä opettajalla. Oppilasmäärä vaihteli 1920-luvun lopussa, sekä seuraavalla vuosikymmenellä 27:stä 47:ään. Alakoulussa oli oppilaita 15 – 22.

Opettajina toimivat

Liljeqvist 1892 -93, Maria Tolvanen, myöhemmin Näppinen, 1893-1911, Anna Natri ja Emma Pulli 1911-12, Maria Hyvönen ja Elsa Åström 1912-13, Elisabet (Betty) Ilander, myöhemmin Juvonen, 1913-21, Ingrid Rantanen 1919-21, Anton Ahovuori 1921-22, Jenny Ahovuori 1921-22, Pekka Inkinen 1922-23, Tyyne Väänänen 1922-23, Juho Karreinen 1923-25, Henni Karreinen 1923-24, Aino Tolvanen 1924-25, Tahvo Kijanen 1925-39 sekä Aini Kijanen toisena opettajana 1925-26 ja kun koulu sitten toimi yksiopeettajaisena oli hän käsityöopettajana 1927-37.

Käsityöopettajina toimivat edellä mainitut lisäksi: Juho Enqvist 1906-12, Paavo Hiukkanen 1912-14, Armas Haikonen 1914-15, Aleks Karvanen 1915-21, Ester Pulkki 1926-27, ja 1938-39, Marja Sirkka Taskinen 1937-38 ja Martta Parkkinen 1939-40.

Alakoulun opettajina olivat: Aini

”Paitsi varsinaisessa tehtävässään, opetustyössä, koulut toimivat kaikenlaisissa kulttuurierientojen keskuksina.”

Kijanen 1927-37, Marja Sirkka Taskinen 1937-38, Ester Pulkki 1938-39 ja Martta Parkkinen 1939-40.

Koulun vaikutus elämänmenoon

Koulujen toiminnasta vastasivat jokaisessa koulupiirissä kunnanvaltuuston valitsevat johtokunnat yhdessä johtajaopettajan kanssa. Johtokunnan jäseniksi pyrittiin valitsemaan yleensä kylässä muutenkin luottamusta nauttivia henkilöitä, jotka pyrkivät kehittämään kukin oman koulunsa työskentelymahdollisuuksia tehokkaasti. Siksi koulut olivatkin yleensä hyvin hoidettuja,

Paitsi varsinaisessa tehtävässään, opetustyössä, koulut toimivat kaikenlaisissa kulttuurierientojen keskuksina. Siellä laulettiin, voimisteltiin, näyteltiin ja tanhuttiin. Siellä kokoontuivat kerhot, pidettiin kylän yhteisiä asioita käsittelevät kokoukset ja sinne kutsui seurakunta jäseniään hartaustilaisuuksiin. Koulujen leikkikentät palvelivat kylän nuorten urheilu- ja palloiluharrastusta tarjoten niille suorituspaiikat, koska urheilukenttiä ei silloin vielä ollut.

Sen vuoksi ei ollut ihme, että koulu nautti yleistä arvontantoa ja kunnioitusta kyläläisten keskuudessa. Ja kun koulun pihamaan ja ympäristön kaunistamisesta oli huolehdittava, tehtiin se innolla talkoovoimin.

Vaikka Uudessakylässä olikin neljä koulupiiriä ja kussakin koulupiirissä toimittiin omien suunnitelmien ja menettelytapojen mukaisesti, säilyi kyläyhteisyys kuitenkin kaikkien tietoisuudessa. Kylän jäsenten keskinäiset sukulaissuhteet olivat tähän paljon vaikuttamassa, mutta koulujen kiinteällä ja läheisellä yhteistyöllä oli siihen oma vaikutuksensa.

Jatkosodan aikana koulutoiminta aloitettiin uudestaan ja kaikista vaikeuksista huolimatta opetustyö oli osa kylän ihmisten arkielämää. Toiminnasta on säilynyt asiakirjoja johtokunnan pöytäkirjat, toimintakertomukset, päästötodistusten kaksoiskappaleita sisältävä kirja sekä koulun irtaimistoa koskeva inventaarikirja.

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Kangastus

Lännen rannalla kultavyö laski mailleen ja saapuu yö. Tuuli keväisen tuoksun toi metsän puissa se huminoid. Lehdon tiellä kulki tyttönen sievä kultakutri herttainen. Hänä katseen korkealle ruskopilviin loi silmät loistaen alla tähtivyön tuoksuissa keväisen yön.

Mulle kukkivat pilvet nuo lapsuusmuistoja mieleen tuo. kaipauksia kevät tää sydämessäni herättää. Päivänousu mailla purppuroi jo sarastaapi pian aamunkoi. Sulle sykkää sydämeni kaihon kevät yö povi rauhaton yössä unelmoi. kaihoni säveltä soi...

Eemil Virkki

**TILAA OMA
SUVANNON
SEUTU!
KARJALAISTA
ASIAA
SAKKOLASTA,
METSÄPIRTISTÄ
JA VUOKSELASTA
kahdeksan kertaa
vuodessa kotiin
kannettuna
20 eurolla.**

Tilauksia voi jättää yhdyshenkilöillemme - katso yhteystiedot sivulta 32!

Oleskelulupa - mikä se tämä on?

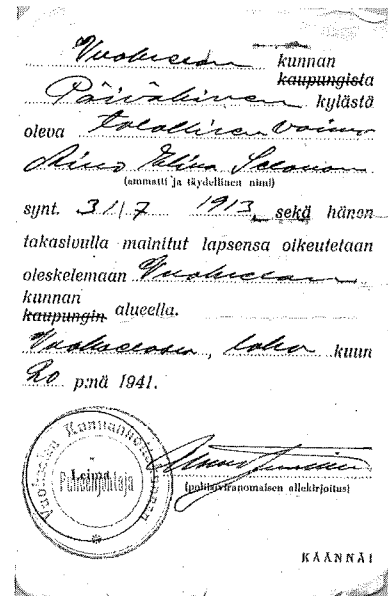
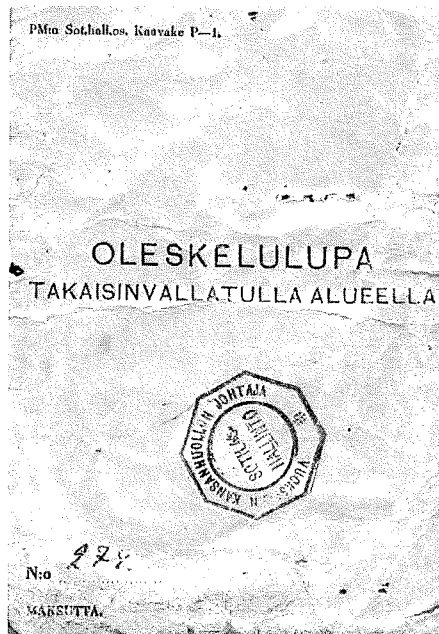
Mikä se tämä on? Huomaan kysyväni ja näytän sisarelleni äitini lipaston laatikosta käteeni osunutta korttia. Olemme tyhjentämässä asuntoa, jossa äitini vietti viimeiset elinvuotensa.

Tarkkana sota-ajan kokeneena ihmisenä hän oli tallentanut kaikki asiapaperinsa: maksetut laskut, saapuneet kirjeet ja kortit niputettuina vuosittain. Mutta tämä kortti, jonka kannessa on vielä selvä teksti: OLESKELULUPA TAKAISN VALLATULLA ALUEELLA, herättää mielenkiintoni. Tunnen heti tutkivani kuin ”pyhäinjäännöstä”. Otsakkeen alla on Vuokselan kansanhuollon johtajan leima, kortin numero 274 ja alanurkassa sana: maksutt.

Kortin sisäosasta selviävät äitini tunnusmerkit ja muut henkilötiedot. Tärkein kohta asiakirjassa on tietysti, että äitini ja kortin takasivulla mainitut lapset oikeutetaan oleskelemaan vain Vuokselan kunnan alueella. Lupa ei oikeuta matkustamaan kunnan ulkopuolelle. Varmistuksena on vielä maininta, että viranomaisten oleskelusta ja liikkumisesta antamia määräyksiä on tarkoin noudatettava. Tämä lupakirja oli päivätty Vuokselassa, lokakuun 20.päivä 1941 ja allekirjoittanut ylikonstaapeli Uno Junttila.

Tällaista lupakirjaa odotettiin tuolloin monessa karjalaisperheessä. Lupaa päästä kotiin. Perheemme kohdalla varsinainen muutto tapahtui vasta vuoden -42 keuhkotauvella. Ei ollut itsestään selvää saada rautatievaunua eläinten ja tavaroiden kuljetukseen. Äitini kävi Perniöstä käsin Helsingissä asioita järjestämässä. Ja koittihan se muuttopäivä vihdoinkin. Riemullista oli palata kotiin, Vaikka lähestulkoon kaikki oli aloitettava alusta. Paluun edellytyksenä oli tuo OLESKELULUPA.

Palanneilla ei kuitenkaan tainnut olla aikaa oleskeluun. Kaikesta oli puutetta ja apuvoimia maatilan töihin ei juuri ollut saatavissa. Tänä päivänä tuntuukin tuo äidin urakka melkein uskomattomalta. Elämä saatiin kuitenkin alkuun ja toivoa riitti huolimatta taustalla yhä kuuluvista sodan äänistä. Niinhän se lokakuussa -41 annettu oleskelulupa

Eino Elina Selonen
(maakätinen nimikirja)

Pituus *158 cm*

Kasvojen muoto *soikea*

Tukan väri *ruskea*

Silmien väri *sininen*

Parta *ei*

Erikoisia tunteja *ei*

Vuokselassa sitten mitätöityikin, menetti merkityksensä kesäkuussa -44. Silloin ei äidin tarvinnut hakea edes muuttolupaa.

Kauniissa kesäisessä säässä, koivunoksilla suojattujen kuorma-autojen lavalla pyrki koko kunnan asujaimisto taas pois sodan jaloista.

Vuodet kuluivat. Oleskelulupa Vuokselan kunnan Päiväkiven kylässä on edelleen tallessa. Liekö äiti uskonut vielä kerran sitä tarvitsevänsä. Tuskin. Viimeisen vuoden aikana hän toivoi jo

saavansa muuttoluvan taivaan kotiin. Pitkä ikä, lähes 92 vuotta alkoi jo antaa merkkejä voimien vähenemisestä. Toukokuun 12.päivän aamuna, siniristilipujen hulmutessa Snellmanin päivän kunniaksi, hänen lupa-anomukseensa vastattiin. Hänen oleskelulupansa on nyt ikuinen, ilman leimoja ja allekirjoituksia.

Ebba Penttilä
Tammelassa 31.05.2005

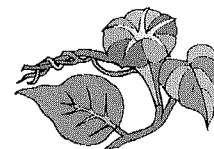
KUOLLEITA

Iida Maria (Maija) Ropponen, os. Hynnä, syntyi 17.5.1917, Sakkolassa, Haparaisten kylässä. Hän nukkui rauhallisesti pois 20.5.2005, Lieksassa kotonaan.

Itäinen Suomi muodostui äitini kotiseuduksi sodan jälkeen, koska isäni työt veivät näille seuduille. Ensin Joensuuhun ja sitten Lieksaan, jonne äitini saa myös viimeisen leposijansa.

Neljän lapsen kasvattaminen oli äidileni pääasiallinen tehtävä lasten ollessa pieniä. Hän ennätti kuitenkin osallistua myös sekä marssit- että veteraanitoimintaan. Luonto ja käsityöt olivat myös hänen sydäntään lähellä.

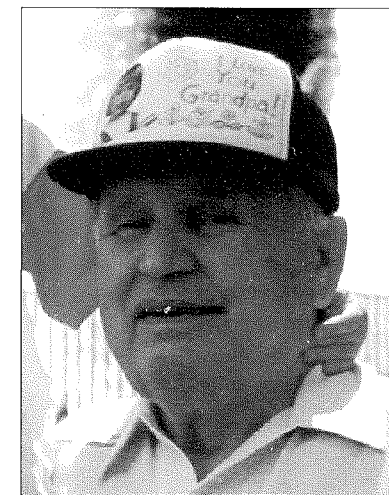

Suvannon Seutu
julkaisee joka numerossaan
tietoja perhetapahtumista
* poisnukkuneet
* merkkipäivät * kastetut
* vihityt * ylioppilaat
* valmistuneet
Tietojen lähettäjän vastuulla
on kysyä asianosaisilta
julkaisulupa.

Isäni aikaisen kuoleman jälkeen me lapset sekä lapsenlapset tulimme yhä tärkeämmiksi. Viimeiset neljä vuotta olivat vaikeita sairauden ja liikuntakyvyttömyyden vuoksi. Silloin myös heräsi äidissäni kaipaus takaisin Sakkolaan ja synnyiseuduille. Sitä toivomusta emme ikävä kyllä pystyneet toteuttamaan.

Lapset olimme läsnä hänen nukkumisen rauhallisesti ikuisen uneen.

Tytär
Rita Uusitalo

Vilho Naskali kuoli 30.12.2005 Torontossa 90-vuotiaana. Hän oli Johannes Wilhelm Suikkasen vanhimman sisaren Anna-Marian ja Matti Naskalin poika Sakkolasta. Häntä suremaan jäi vaimo Ria ja tytär Eliisa ja kaksi poikaa.

Aikoinaan Viipurissa kauppiana toiminut Vilho Naskali suuntasi sittemmin Kanadaan ja päätyi Torontoon. Siellä hän piti Suomi-Aittaa, joka myi pelkästään suomalaista tavaraa, urheiluvälineitä, lahjatavaroita ja tekstiilejä. Kauppias Naskali tuotti maahan myös suomalaista taidelasia ja muita tavaroita, ja myös murtomaahiihtopakkauksia ja jääkiekkomailloja.

Vilho ja Ria Naskali vierailivat silloin tällöin myös Suomessa ja ajoittivat mielellään vierailunsa Sakkola-juhlien aikaan.

Kirkkauden toivo

Neljä sanaa, vaan mikä anti.
Ensinnä Kristus.
Hän – joka oli ja tuleva on,
asuu meissä.
Siis meissä ja teissä,
kaikissa, uskon kautta.

Aivan kuin se olisi mahdotonta.
Niin se olisikin,
sitten nuo sanat – uskon kautta.
Ilman uskoa olemme kuolleita.

Tämän uskon kautta
meillä on avain sanaan kirkkaus.
Nämä sanat kirkastavat
uskon ja toivon.
Ja toivo ei saata häpeään joutua.
Kun ihminen uskoo,
Kristus meissä
kirkkauden toivo
niin sana elää
ja ruokkii kuolleen sielumme.
Silloin syntyy aina elämää.

Hilkka Heikkonen

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Kampaaja Anna Katariina Soinu täyttää 80 vuotta 22.6.2005 kotonaan Pyhärannassa. Anna Katariina on syntynyt Metsäpirtin Saaroisten kylässä Juho ja Loviisa Hinkkasen lapsista kolmantena. Häntä ennen syntyivät pojat Eino Johannes, joka kuoli pienenä, ja Armas v. 1920. Annan jälkeen Saaroisissa syntyi vielä Veera Maria v. 1929, hän asuu nykyisin perheineen Kalannissa. Perheeseen kuului vanhemmat ja kolme lasta, lisäksi Katariina-mummo, Juhon äiti, sekä Liisa, Liis-täti, Juhon vanhempi sisar, joka lähes koko ikänsä eli veljensä perheessä. Elämisen keinoina Saaroisissa oli lohenkalastus Laatokalla ja oman pientilan viljely.

Talvisodan alkaessa 1939 Anna oli neljäntoista. Hän muistaa hyvin, miten heiltä lähdettiin. Isä-Juhon mukaan rajalle oli ”seitsemän kilometriä linnuntietä”. Saaroinen kuului rajakyltiin, jotka määrättiin evakuoitaviksi jo lokakuun puolivälissä heti rajoitetun liikekannallepanon tultua voimaan.

”Isä-Juhon mukaan rajalle oli seitsemän kilometriä linnuntietä.”

”Kiireesti haalittiin vaatteet päälle ja lähdettiin kävelemään Taipaleenjoen lautalle. Koppasen vanhin poika Väinö lähti saattamaan hevosella lähes sokeaa Katariina-mummoa.”

Sijoituspaikaksi oli määrätty Pieksämäki. Sinne ei yleisesti kuitenkaan lähdetty, sodan alkamiseen ei uskotu. Niin Hinkkasen perhekin muutti Koselankylään Koppaselle. Loviisan Anni-sisko oli Koppasella emäntänä. Ja sieltä päästiin luvan kanssa käymään kerran viikossa kotona, hakemassa mitä kulloinkin puuttui.

Niin sota sittenkin yllätti: 30. päivä marraskuuta aikaisin tultiin Koppasen taloon sanomaan, että heti on lähdettävä. Loputkin väestä herätettiin, kiireesti haalittiin vaatteet päälle ja lähdettiin kävelemään Taipaleenjoen lautalle. Koppasen vanhin poika Väinö lähti saattamaan hevosella lähes sokeaa Katariina-mummoa.

Sota oli syttynyt, lentokoneet lensivät ja pommit putoilivat. Talot paloivat ja myös koneita ammuttiin alas. Taipaleenjoen yli päästiin kuitenkin vahingoitta ja käveltiin Saapruun. Saapruussa oli sukulaistalo Anttonen, siellä oli emäntänä Anni-tädin tyttö. Seuraavan yön aamupuolella oltiin jo Käkisalmissa. Sinne asti ei sukulaistaloja riittänyt, vaan jouduttiin yhteismajoitukseen työväentalolle, siellä saatiin lihakeittoa ja voileipää. Käkisalimesta jatkettiin junalla Savoan.

Saaroisten kylän lehmät oli evakuoitu jo lokakuun puolivälissä. Sijoituspaikaksi oli osoitettu Kirvu, sinne Liis-täti oli lähtenyt lehmien kanssa. Hän oli saanut vastuulleen perheen pienen karjan, ja joutui olemaan lehmien kanssa evakkopaikassa yli vuoden, ennen kuin rehunsaanin vaikeutuessa myi lehmät ja pääsi kotiväen luo Lapväärttiin.

Käkisalimesta alkanut härkävaunu-matka päättyi Kolkontaipaleelle, ja

sieltä Rantasalmelle, josta Armas lähti helmikuussa Haminaan suorittamaan asevelvollisuuttaan. Perhettä kuljettiin edelleen Juvan ja Rantasalmen kylissä, monien lyhyiden asumisten jälkeen Kristiinankaupungin kylässä olevaan Lapväärttiin huhtikuussa 1941. Maaliskuussa Juholle ja Loviisalle oli syntynyt kolmas tytär, Lilli Ester.

Kun jatkosota sitten kesäkuussa 1941 syttyi, niin asevelvollisuuttaan suorittava Armas joutui tiedusteluryhmään tehtävänä tunnustella Räätiön saarta Suomenlahdella. Ryhmä joutui tulitukseen ja Armakseen osui, ja hän kuoli sodan ensimmäisenä päivänä. Armas ei Lilli Esteriä koskaan nähnyt, koska kotilomia ei silloin alokasaikana myönnetty.

Kun Anna täytti 15, hän pääsi harjoittelijaksi Nybergin kampaamoon Kristiinassa. Työ oli alussa silkkisukkien parsimista, silmikoimista: ohuen ohuella virkkuukoukulla koukittiin ”juoksemaan lähtenyt silmä” takaisin lähtökohtaansa ja parsittiin kiinni. Rouva Nyberg teki myös neulevaatteita koneella, ja napinreikien teko oli rouvasta samanlaista ”paskahommaa” kuin sukkien silmikoiminen. Anna siis opetteli molemmat ja tuli niin käteväksi, ettei tarvinnut maksaa harjoittelusta mitään. Tavallisesti harjoittelija maksoi taloon kolmesta ensimmäisestä kuu-kaudesta.

Lapväärtissä, voittopuolisesti ruotsinkielisellä alueella, Hinkkasen asuivat neljä vuotta. Annan mukaan heitä kohdeltiin hyvin, itse asiassa he olivat jäämässä sinne, tilakin oli jo osoitettu. Mutta perhe päätti lähteä meren tuntumaan Pyhärannan Kukolankylään. Täältä Hinkkasille osoitettiin kalastustila, jossa oli pienehköt, kuitenkin riittävät rakennukset.

Anna oppi kampaajaksikin, kun teki Nybergillä töitä seitsemän vuotta. Tultuaan sitten vanhempiensa luokse Kukolaan hän oli kolme vuotta Laurilan kampaamossa Raumalla. Noihin aikoihin Annan elämään ilmestyi merkittävä mies. Pyhäntalalaiset Soinun rakentajaveljekset olivat tulleet tekemään tietä uusiin karjalaistaloihin. Kun liikenneyhteydet olivat huonot, he myös asuivat kylässä. Kesällä 1949 vietettiin

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

”Napinreikien teko oli rouvasta samanlaista paskahommaa kuin sukkien silmikoiminen. Anna siis opetteli molemmat.”

sitten Annan ja Väinön, veljeksistä vanhemman, häitä Pyhärannan Suojalassa. Ensimmäisen kodin nuoripari perusti Uuteenkaupunkiin. Siellä syntyi tytär Arja. Anna oli töissä Iris-kampaamossa. Asemapaikaksi valittiin jälleen Kukola, kun tähyiltiin Rauman työtilaisuuksia. Nuori perhe asui Hinkkasella, kun Väinö rakensi naapuritontille, ja 1954 muutettiin uuteen taloon, missä Annalla oli oma kampaamotila. Ja perhe kasvoi, syntyivät Raija ja Satu. Tonttimaata hankittiin lisää ja taloa laajennettiin.

Väinö teki töitä sisustuspuuseppänä laivatelakalla, josta jäi sittemmin sairaseläkkeelle. Kesäkuussa hänen kuolemastaan tulee 11 vuotta. Siitä lähtien Anna on asunut avaraa taloaan yksin. Tyttäristä Arja on opettajana Lappi TL:ssä, Raija Notaarina lääninhallituksen kouluosastolla Hämeenlinnassa. Satu asuu Vantaalla ja toimittaa lentorahtia hollantilaisissa lentorahtiyhtiössä. Jokaisella on mies ja kaksi lasta.

Niinpä Annan ”lähin omainen” on nyt sisar Lilli, lilla Lilli, joka viisivuotiaana ihastui niin lapväärttiläisen naapurin lampaisiin, että sai pikku pääsin läksiäslahjaksi. Lilli miehineen rakensi isä-Juhon tontille vielä tämän eläessä. Juho oli vanhasta polvesta viimeinen, hän eli tyttäriensä hoivissa hyväkuntoisena 94-vuotiaaksi.

Kysyin Annalta, että vieläkö hän kampaai tai leikkaa naapurinpappojen kuontaloita. Ensin Anna kielsi: ei, ei hän enää, se on niin raskastakin. Mutta otti sitten vähän takaisin: - mitään varsinaisesti enää...

Ei tämä mikään liikkeen mainosteksti olekaan, mutta sellaiseen käsitykseen pääsin, että saattaa näissä osaavissa käsissä vielä joku vanha naapuri saada päänsä siistityksi.

Anna Soinun kertomasta muistiin merkitsi entinen naapuri

Sinikka Uusitalo

Markku Nuoralle hopeinen ansiomerkki

Tarkennuksena kerrottakoon, että sakkolaisjuuriselle Markku Nuoralle Vesilahdesta on myönnetty Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki, eikä pronssinen, kuten viime lehdessä virheellisesti mainittiin. Markku sai merkinsä rintapieleen ystävyyskuntamatkalta Sakkolassa toukokuussa 2005.

Oikeuspormestari oikea titteli

Uuno Pulakka kertoi viime lehdessä kokemuksiaan siitä, miten kenttäoikeus toimii.

Pulakka tarkentaa, että siviilituomariksi tulon valatilaisuudessa paikalla oli oikeuspormestari.

Karjalaista ruokaperinnettä

Nokkosmuhennos ja -keitto

Kevään ensimmäisiin luonnonantimiin kuuluvat suolaheinät ja nokkoset. Niillä oli suuri merkitys suomalaisten ruokavaliossa, varsinkin sota-aikoina. Suolaheinät syötiin suoraan ojanpientareilta ja metsikköjen reunoilta. Nokkosilta maustettiin muhennoksia, keittoja, ohukaisia ja leipätaikinoita. Kun nokkosia kasvoi enemmän, kuivattiin niitä talven varalle.

Nokkosruokien ohje:

Nuoria, ryöpättyjä, hienonnettuja nokkosen lehtiä lisätään paksuhkoon maitokastikkeeseen. Kiehautetaan vielä hetken. Muhennos koristellaan kovaksi keitetyllä, hienonnetulla kananmunalla ja syödään kastikkeen tapaan.

Jos halutaan valmistaa keittoa, lisätään muhennokseen nestettä ja tarjotaan kevyenä pääruokana paahdettujen leipäkuutioiden kera. Mikäli keittoa jää, käytetään se lettutaikinan nesteeksi.

Muistutuksena: kermatilkalla siitä saa kaksin verroin parempaa...

Hyvää juhannusta toivottelee

Raili Leino (Kopperoinen)
Sakkolan Haparainen/Halikko

Tiedot talteen Petäjärven väen uusista asuinsijoista

Petäjärv-kirja, joka kertoo sakkolaisen kylän elämästä vapaussodasta aina karjalaisten lähtöön 1944, ilmestyi viime vuoden lopulla. Olemme olleet poissa kotikonnuiltamme yli 60 vuotta ja rakentaneet elämämme uusille paikkakunnille Suomessa.

Nyt on tullut mieleen ajatus siitä, pitäisikö näiltä vuosikymmeniltä kirjoitella muistiin monitahoisia vaiheita uusissa oloissa. Voitaisiin selvittää, mihin Petäjärven talot ja asukkaat ovat sijoittuneet ja miten he ovat sopeutuneet uusien asuinsijojensa elämään ja toimintoihin.

Tässä yhteydessä voitaisiin kerätä myös se runsas kuvamäärä, joka näiltä jälkivuosisikymmeniltä on kertynyt. Kerätty aineisto talletettaisiin esimerkiksi Sakkola-Museoon odottamaan julkaisumahdollisuutta, ja aineisto jäisi tulevien aikojen käyttöön.

Hankkeen toteuttaminen kyllä edellyttää, että petäjärveläiset, joita tänään on vielä paljon elossa, tulisivat mukaan kertomaan omasta kodistaan ja niistä naapureista, joita ei enää ole.

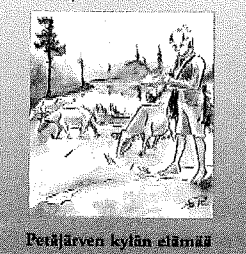
Olemme hiljattain keskustelleet asiasta Teuvo Kuperisen kanssa, ja olemme olleet sitä mieltä, että asia on pohtimisen arvoisin – mutta edellyttää, että paljon petäjärveläisiä tulee mukaan. Ilmoittakaa mitä mieltä olette vai annetaanko asian hautaantua.

Petäjärv on aina mielessä.

Yrjö Raaska p. 03-3739 541
Teuvo Kuperinen p. 09-801 5617

PETÄJÄRVI

Sakkolan pitäjässä
Karjalan kannaksella

Tilaa nyt
Petäjärv-kirja!
30 euroa kpl,
hintaan lisätään postikulut.
Kirjassa 430 sivua,
270 valokuvaa!

Tilaukset:

Marjo Ristilä-Toikka
p. 040- 730 2622
Teuvo Kuperinen
p. 09-801 5617
Yrjö Raaska p. 03- 3739 541
Ritva Koski p. 03- 3739 728
sekä Sakkola-Säätiöltä

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957. Ilmestyy 8 krt vuodessa.

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Metsäpirtin yhdyshenkilö
Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Toimituskunta
Esko Kallonen, Eero Koppanen,
Ritva Koski, Juha Kuisma,
Hannu Paukku, Aila Alanen,
Ilmi Pesonen, Taisto Virkki

Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Vuokselan yhdyshenkilö
Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Tilaushinta 20 euroa/vuosikerta.
Ilmoitushinnat 0,20 euroa palstamil-
limetri (+alv 22%)

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

"Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004"

on koulujemme ja kyliemme yhteinen juhlakirja ja arvokas historianteos.
Kirjassa on asiaa myös koko Sakkolan pitäjistä ja Kannaksen alueelta.

Kirjassa on peräti 370 suurta A 4 kokoista sivua.
Tietoja on yli tuhannesta henkilöstä, kymmenistä suvuista, yli sadasta talosta ja tiluksesta, satoja valokuvia ja karttoja, ja kuvauksia elämästä ennen ja nyt.
Kirjan hinta on kovakantisena juhlakirjana 50,- euroa / kpl.

Tilaukset voi tehdä maksamalla Hovinkyläseura / Juhlakirja -tilille
504104 – 214482 ennakkomaksua 20,- euroa, tai puhelimella tai kortilla:
Meeri Häkkinen p. (09) 8011381, Katajatie 8, 02360 Espoo, tai
Soini Hartikainen p. (03) 6751482, 0400-207844, Jähkyentie 66, 14700 Hauho.

**Pitäjämme
internetissä:**

**www.vuoksela-
seura.fi**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

Tilaukset Suvannon Seudulle

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun, vuosikerta 20 euroa - loppuvuosi 2005 10 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@luukku.com

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Risto Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A
00530 Helsinki p. 09- 7108 46

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

SUVANNON SEUTU

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjälehti,
ilmestyy 8 kertaa vuodessa, vuosikerta 20 euroa.

0031012>KESTO /0037550

Hynnä Tauno

Kurkipolku

37550 LEMPÄÄLÄ

Erkki Hiltunen, puheenjohtaja
Kerttulinkatu 20 C 38 , 20520 Turku
puh.0505908803
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6,
36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152